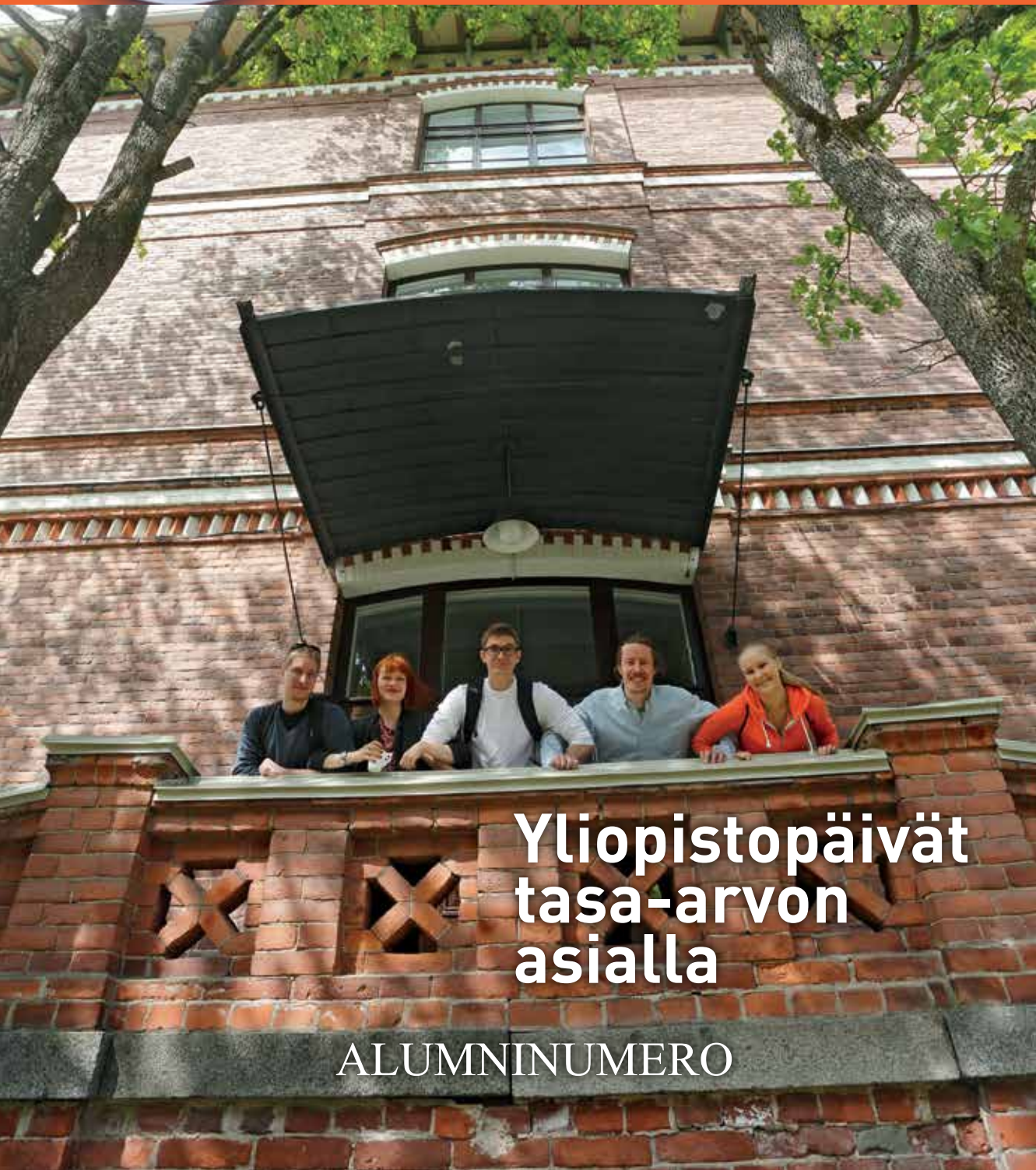

TIEDONJYVÄ

Jyväskylän yliopiston lehti No 2/2015

**Yliopistopäivät
tasa-arvon
asialla**

ALUMNINUMERO

Yliopistopäivät tasa-arvon asialla

- 8 Taloushistorian näkökulma tulonjakoon
- 10 Suomen demokratia otti mallia naapureilta
- 12 Lisää tutkimustietoa maahanmuuttajuudesta

Ja vielä lisäksi

- 16.....Työelämän tutkijat myyttejä murtamassa
- 20.....Horizon-tohtoreita psykologian yksikköön
- 22.....Alkuportaan tutkijat pääsivät ysille
- 35.....Osumassa Aki Kangasharju

Seuraa meitä somessa:

YouTube

Kannen kuva: Historian ja etnologian opiskelijoita H-rakennuksen portailla. Vasemmalta Antti Jörgensen, Karoliina Ruuskanen, Mikko Haapakoski, Martti Särkkä ja Emmi Urtti.

JYVÄSKYLÄN
YLIOPISTON LEHTI
NRO 2 • 2015

LEHTI VERKOSSA
jyu.fi/tiedonjyva

50. VUOSIKERTA
Painos 33 000 kpl

VASTAAVA TOIMITTAJA
Miikka Kimari
puh. 050 522 2015
miikka.kimari@jyu.fi

TOIMITUSSIIHTEERI
JA JUTTUVINKIT
Anitta Kananen
puh. 040 805 4142
anitta.kananen@jyu.fi

ILMOITUSMYYNTI
Anne Saarikoski
puh. 040 805 4840
anne.m.saarikoski@jyu.fi

TOIMITUS
Jyväskylän yliopisto
Viestintäpalvelut
PL 35
40014 Jyväskylän yliopisto

KUSTANTAJA
Jyväskylän yliopisto

PAINOPAIKKA
Forssa Print

SISÄINEN JAKELU
Vahtimestarit

TIEDONJYVÄN TILAUKSET
jyu.fi/tiedonjyva

TAPAHTUMAKALENTERI
julkaistaan vain verkossa.
Kaikki tapahtumat aikataulu-
ja paikkatietoineen löytyvät
jyu.fi/kalenteri

ISSN-L 0789-4805
ISSN 1798-6877 (verkkojulkaisu)

jyu.fi/tiedonjyva

Alumnit ovat tärkeitä vaikuttajia ja tiedonvälittäjiä

Kevään ja kesän aikana Jyväskylän yliopisto sai paljon hyviä uutisia. Se läpäisi kirrkaasti laatu-auditoinnin, menestyi erinomaisesti Suomen Akatemian profilointiin suunnatussa rahoituksessa, oli edelleen yksi Suomen halutuimmista opiskelupaikoista ja paransi sijoituksiaan kansainvälisillä ranking-listoilla.

Tämä Tiedonjyvän alumnilehti kertoo yliopistossa tehtävästä monipuolisesta huippututkimuksesta. Tutkimus tehdään yhä enenevässä määrin kansainvälisenä yhteistyönä. Taso nousee, kun tutkimusyhteisö on suurempi ja sen asiantuntemus laajempi. Samalla tulosten näkyvyys ja vaikuttavuus lisääntyy – kansainvälisenä yhteistyönä tehtyyn julkaisuun viitataan keskimäärin paljon enemmän kuin yhdessä yliopistossa tehtyyn julkaisuun.

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO on Suomen valtakunnallisin. Meille tulee suhteessa enemmän opiskelijoita oman maakuntamme ulkopuolelta kuin muihin yliopistoihin ja vastaavasti meiltä valmistuneet päätyvät työpaikkoihin ympäri Suomea ja yhä enemmän myös ulkomaille. Yliopistot eivät enää ole alueellisia toimijoita, vaikka myös niiden alueellinen merkitys on kiistaton.

On hienoa olla hyvin menestyvän Jyväskylän yliopiston rehtori. Toivon, että alumnimme ovat myös ylpeitä alma materinsa menestyksestä ja muistelevat hyvillä mielin opiskeluaikaansa. Ympäri maata levittäytyneinä he ovat meille tärkeä voimavara ja välittävät tietoa opiskelupaikasta suunnitteleville nuorille. Uskon myös, että alumnien menestyminen työelämässä vakuuttaa työnantajat Jyväskylän yliopistosta hyvänä kouluttajana.

Koulutukseen kohdistuvat leikkaukset ovat pakottaneet Jyväskylän yliopiston tehostamaan toimintaansa, keskittymään päätehtäviinsä ja uudistamaan koulutustaan ajan mukana. Dynaami-

nen toimintakulttuuri takaa myös uusista haasteista selviämisen. Valtiovalta pyrkii helpottamaan yliopistojen kiristyvää taloutta uudella pääomittamiskampanjalla, joka kuitenkin edellyttää yksityiseltä sektorilta saatuja lahjoituksia.

YHDYSVALLOISSA KÄYDESSÄMME olemme tottuneet maksamaan vapaaehtoista tippiä paitsi ravintolassa myös esimerkiksi taksissa ja parturissa. Tämä palveluraha on osa amerikkalaista lahjoittamisen kulttuuria, joka auttaa myös yliopistoja. Ei ole poikkeuksellista, että alumnit tekevät lahjoituksia omiin korkeakouluihinsa.

Suomessa ei ole tällaista vapaaehtoisen maksamisen kulttuuria eikä kenenkään tarvitse tuntea huonoa omaatuntoa, vaikka ei tee lahjoituksia. En silti pane pahakseni, vaikka alumnit lahjoittaisivat Jyväskylän yliopistolle – vaikka kuinka pienen summan. Nythän valtiovalta nelinkertaisesti lahjoituksen arvon pääomittamalla yliopistoa kolmella eurolla jokaista lahjoitettua euroa kohti. ■

nyti 13713 hakijaa

- lähetti kevään yhteishaussa 18 871 hakemusta
- Jyväskylän yliopistoon. Opiskelupaikkoja oli
- täytettävänä runsas 2 000.

Yhteiskoulusta vuonna 1927 ylioppilaaksi kirjoittanut luokka.

Jyväskylän normaalikoulun yläkoulu ja lukio täyttää 100 vuotta

Sata vuotta sitten perustettiin Jyväskylän Suomalainen Yhteiskoulu. Rehtori **Anni Oksanen** ryhtyi kehittämään koulua, jossa tytöt ja pojat opiskelisivat yhdessä. Vuonna 1955 siellä aloitettiin ensimmäiset auskultantit, nykyiset opettajaopiskelijat.

Monien vaiheiden kautta vuonna 1973 siitä muodostettiin yliopistoon kuuluva valtion harjoittelukoulu, vuodesta 1976 nimeltään Jyväskylän normaalikoulu.

Normaalikoulun yläkoulu ja lukio viettää 100-vuotisjuhlaviikkoa 28.9.–

3.10. Silloin on monenlaista nähtävää, mm. lukiolaisten ja yläkoululaisten tekemä elokuva ja Talent-messut.

Norssin päivää vietetään 3.10. avoimin ovin. Silloin voi käydä seuraamassa oppitunteja, osallistua opaskierrokselle tai tutustua koulun museoon. Myös 100-vuotisjuhlakirja julkaistaan silloin.

Juhlaviikon ohjelmasta lisätietoa: www.norssi.jyu.fi ja Facebookista. Blogi norssinsata.blogspot.fi julkaisee sekä nykyisten että entisten norssilaisten ajatuksia.

Jukka Pekkarinen palasi juurilleen Keski-Suomeen.

Käytännön tietoa taloustieteisiin

Valtiovarainministeriön ylijohtajan ja kansantalousosaston osastopäällikön paikalta eläköityneellä **Jukka Pekkarisella** on jo uusi rauta tulessa, sillä hänet nimitettiin kolmivuotiseen taloustieteen Professor of Practice -tehtävään Jyväskylän yliopiston kauppa- korkeakouluun viime keväänä. Mutta miksi Jyväskylään?

– Minulla on sopivat kontaktit täällä, juuret pohjoisessa Keski-Suomes- sa ja oma kesäpaikka kohtuullisen lähellä. Jyväskylän yliopisto on taloustieteessä vireä. Täällä on tapahtunut hyvää kehitystä ja on miellyttävää olla tukemassa sitä, Pekkarinen kiittelee.

Kokenut taloustieteilijä arvelee tuovansa käytännön tietämystä maistereiden opetukseen. Pekkarinen aikoo myös viritellä tutkimushankkeita osaikaisen professuurinsa yhteydessä.

Eurotalouden näköalapaikalla Pekkarinen on ollut mukana aina 90-luvun puolivälistä asti, kun Suomi valmistautui integraatioon. Kreikan talouskriisin tapahtumien hän kertoo kuitenkin tulleen yllätyksenä.

– Suurin huoli tällä hetkellä on se, että tilanne jakaa Eurooppaa poliittisesti hyvin pahalla tavalla ja vieraannuttaa ihmisiä integraatiosta niin, että lähenemisen ja keskinäisen yhteistyön henki heikkenee, Pekkarinen toteaa.

Lue koko juttu Tiedonjyvän verkkolehdestä: <http://r.jyu.fi/eKZ>

Matemaattis-luonnontieteellinen juhlii

50-vuotispäivänsä kunniaksi matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta järjestää marraskuussa isot juhlat, jotka on tarkoitettu niin tiedekunnan henkilökunnalle, opiskelijoille kuin alumnellekin. Agorassa 6.11. klo 12 alkavassa juhlassa puhuvat rehtorit **Matti Manninen** ja **Aino Sallinen** sekä dekaani **Henrik Kunttu**.

Tilaisuudessa julkistetaan tiedotomittaja **Mari Heikkilän** kokoama tiedekunnan historiikki **Sattumaa, ha-perotatteja ja keltainen syklotroni – Aikalaistarinoita Jyväskylän yliopiston matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan 50-vuotiselta taipaaleelta**. Lisäksi juhlassa esitetään tiedekunnan nykytoiminnasta video, jossa murretaan luonnontieteeseen ja tutkijoihin liittyviä myyttejä.

Lisätietoa: www.jyu.fi/science/50-vuotisjuhla

Lahjoitus yliopistolle on sijoitus tulevaisuuteen

Jyväskylän yliopiston varainhankintakampanja on parhaillaan käynnissä. Lahjoitetut varat käytetään yliopiston karkialojen vahvistamiseen, ja meneillään olevassa varainhankintakampanjassa on ensimmäistä kertaa mahdollisuus kohdistaa oma, vähintään 10 000 euron lahjoituksensa haluamalleen yliopiston koulutusalueelle.

- Kilpailu rahoituksesta on kovaa, ja me pääkaupunkiseudun ulkopuoliset yliopistot joudumme kirimään kilpai-

lussa erityisen kovasti. Pienestäkin lahjoituksesta tulee suuri vastinrahoituksen ansiosta. Tuki yliopistolle on vaikuttavin sijoitus tulevaisuuteen, rehtori **Matti Manninen** sanoo.

Valtion vastinrahan ansiosta jokainen lahjoitettu euro tuo yliopistolle neljä euroa. Alkuvuonna käynnistynyt varainhankinta on jo poikunut varoja useilta yksityishenkilöiltä. Kampanjaan ja sen eri lahjoitusmuotoihin voi tutustua osoitteessa juu.fi/yliopistontukijat

JYKYS kokousta

Jyväskylän yliopiston alumnit JYKYS ry:n vuosikokous torstaina 8.10.2015 klo 17.00 näyttelykeskus Soihdussa.

Lisätietoja: **Marita Jokinen**, marita.jokinen@juu.fi, puh. 041 507 2528, <http://alumninet.jyu.fi/>

Kuntien tietohallinnon hyvä verkottua

DI **Harri Hyvönen** (kuvasa) tarkastelee tietotekniikan väitöksessään tietotekniikan johtamista, tietohallinnon asemaa sekä strategioiden vaikutusta niiden toteutukseen niin julkisella kuin yksityiselläkin puolella.

- Pienissä kuntayksiköissä strategisen tason suunnittelu ja ICT-ulkoistushankkeiden toteutus on rajallista. Tämä johtuu siitä, että vähäiset tietohallintoresurssit ovat kiinni toteutuksessa, eikä uusien mahdollisuuksien kehittäminen onnistu, tai on hidasta. Siksi verkottuminen pienissä kunnissa on välttämätöntä, Hyvönen kertoo.

Tutkimus tuo uusia näkökulmia ulkoistusprojektien toteuttamiseen. Yritykset, jotka ovat ennen ulkoistaneet

toimintojaan, ovat nykyisin usein myös ulkoistuspalveluiden tarjoajia. Tällöin aiemmin tukitoiminnoiksi luokitellut tieto- ja henkilöstöhallinto tulevat tärkeiksi organisaation toiminnan mahdollistajiksi.

Tutkimusta ja sen tuloksia voidaan hyödyntää julkisen sektorin ICT-toimintojen tehostamisessa. Tietohallinnolla on kiinteä rooli organisaatioiden toiminnan mahdollistajana. Sen tulee olla kiinteästi mukana strategiatyön toteutuksessa, ja siksi tietohallintopäällikön rooli on yksi yrityksen avaintehävistä.

Lisää väitöksiä: www.jyu.fi/vaitokset

Laatua ja teknologiaa – Ruusu puisto valmistui

Ruusupuiston uudisrakennus valmistui toukokuussa. Sinne muuttavat syksyn kuluessa kasvatustieteiden tiedekunta, Koulutuksen tutkimuslaitos ja avoin yliopisto, kaikkiaan noin 300 työntekijää ja 1000 opiskelijaa.

– Ruusupuiston rakennus on upea uusi osa yliopiston kampusten laadukkaaseen arkkitehtuuriin. Sinne muuttavat yksiköt pääsevät taloon, joka mahdollistaa entistäkin vahvemman yhteistyön ja uusimman opetusteknologian käyttöönoton, hallintojohtaja **Kirsi Moisander** sanoo.

Rakennuspaikka oli arkkitehtonisesti haastava **Alvar Aallon** suunnitelmien museorakennusten läheisyydessä. Aallon tyyli on otettu huomioon erityisesti julkisivujen ikkunoiden ja ikkunaympäristöjen muotokielessä.

Sisäntuloaulassa kiinnostävät tulijan

huomion katsomo portaineen, portaiden ja kaiteiden puunkäyttö sekä ikkunanäkymät. Materiaalivalinnat tukevat tilojen akustisia vaatimuksia. Ruusupuisto on toteutettu Terve talo -periaatteella.

Ruusupuiston rakennuskustannukset olivat noin 20 miljoonaa euroa. Uudisrakennuksen rakennutti yliopiston käyttöön Suomen Yliopistokiinteistöt Oy. Pääsuunnittelija oli **Sarlotta Narjus** (Arkkitehtitoimisto Sarc Oy) ja projektijohtourakoitsija NCC Rakennus Oy. Kokoa rakennuksessa on noin 8 800 kerrosneliometriä.

Osa energiasta auringosta

Miös Ruusupuiston katto on otettu hyötykäyttöön, siellä on riveittäin auringkopaneeleja energiaa talteen ottamassa. Suomen Yliopistokiinteistöt

Oy:n sähköasiantuntija **Timo Sammallahti** kertoo uuden aurinkosähköjärjestelmän nimellistehon olevan 30 kW. Sillä sähkönmäärällä saataisiin yhteensä viisi omakotitalon sähkökiuasta yhtä aikaa lämpimäksi.

– Sähköntuotanto riippuu auringon säteilymäärästä. Tehon tuotto alkaa aamuauringon noustessa ja vähenee iltauringon laskiessa. Auringkopaneelit hankittiin elinkaarilaskelman perusteella ja Jyväskylän yliopiston halusta panostaa uusiutuvan energian tuotantoon Ruusupuistossa, Sammallahti toteaa.

– Auringkopaneelit sähköverkkoliitäntöineen maksoivat 50 000 euroa. Asennuksineen ja kiinnitystelineineen järjestelmän kokonaiskustannus oli noin 100 000 euroa. Järjestelmän hankinnalle saatiin energiatukea 30 prosenttia, Sammallahti kertoo.

Uudisrakennuksen vihkiäiset ovat 18.9. ja yleisö pääsee tutustumaan siihen avoimilla kierroksilla 19.9. Rakennus sijaitsee Seminaarinmäen kampuksen läheisyydessä, Keski-Suomen museon ja Alvar Aalto -museon vieressä.

Yliopistopäivät jalkautuu kaupungille

Vuoden 2015 yliopistopäiviä vietetään Jyväskylän yliopistossa historian ja etnologian laitoksen (HELA) johdolla tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden hengessä. Toivotamme yliopiston ja HELAn alumnit, sidosryhmät, jyvääskyläläiset sekä yliopiston opiskelijat ja henkilökunnan tervetulleiksi yliopistopäiville!

Torstain 8.10. ohjelmassa on mm. Aika ja tiede -seminaari, jossa pohditaan yhtymäkohtia historian ja luonnontieteen aikakäsitysten välillä.

Iltapäivän lounasluennoilla HELAn tutkijat ja opettajat pitävät luentoja kaupungilla Soppabaarisissa, kahvila Elosella ja American Dinerissa. Yliopiston kirjastossa käydään paneelikeskustelu teemalla ”Tasa-arvoa pojille. Pojat, miehet ja maskuliinisuus nyt ja ennen”.

Perjantaiamun 9.10. seminaari Tiketti Pikettyyn on retki suomalaisen eriarvoisuuden juurille. Päivän muita aiheita ovat mm. kansanterveys ja tasa-arvoinen lapsuus.

Vastuu!-paneelikeskustelussa tutkijoiden kanssa samaan pöytään istahtaa eri alojen yhteiskunnallisia vaikuttajia. Perjantai hui Pentuu ainejärjestö Tosine ry:n iltatilaisuuteen historian alumneille. Yliopistopäivillä ovat mukana myös Jyväskylän Seudun Invalidit ry sekä Keski-Suomen Näkövammaiset ry:n pimeä kahvila (Pimé Cafe).

jyu.fi/akateemiset/yliopistopäivät

Edellistä promootiota vietettiin vuoden 2013 elokuussa.

Promootio on akateemisten juhlien aatelia

Jyväskylän yliopiston yhdeksättä maisteri- ja tohtoripromootiota vietetään 12.–14.8.2016

Promootio on yliopiston suurin akateeminen juhla, jossa vihitään eri tieteenalojen maistereita, tohtoreita ja kunnia-tohtoreita. Promootiossa maisterin ja tohtorin tutkinnon suorittaneet ylennetään akateemisessa arvojärjestyksessä (lat. promovere: siirtää eteenpäin, edistää, ylentää) ja he saavat juhlassa aktissa tästä merkiksi maisterinseppeleen ja -sormuksen tai tohtorinhatun ja -miekan.

Suomalainen promootio- perinne on elänyt vuosisatoja, ja se korostaa koulutuksen korkeaa arvostusta. Suomessa ensimmäinen promootio järjestettiin Turun Akatemiassa vuonna 1643 ja siihen otettiin mallia Ruotsista Uppsalan yliopistosta. Jyväskylän yliopiston

ensimmäistä promootiota juhliittiin vuonna 1969.

Jyväskylän yliopiston promootioihin kutsutaan yleensä kaikki edellisen promootion jälkeen valmistuneet maisterit ja tohtorit. Tule mukaan viettämään ikimuistoista akateemista juhlaa! Promootioon voi osallistua myös poissaolevana eli absens, jolloin todistus toimitetaan vihitylle promootion jälkeen.

Promootiojuhlassa on kolmi-päiväiset ja niihin sisältyy monenlaisia tapahtumia. Varsinainen promootio käsittelee sepeleensitojaisia tai miekanhiojaisia perjantaina ja promootioaktin, -kulkueen ja jumalanpalveluksen lauantaina. Illallistanssiaisiin ja risteilylle sekä gratistan ja promootorin karonkaan voi osallistua niin halutessaan.

www.jyu.fi/promootio

Kerro muistosi kaskukokoelmaan

Nykyiset ja entiset yliopistolaiset kutsutaan muistelemaan hauskoja sattumuksia yliopistoelämästä 1990-luvulta nykypäivään. Hupaisat tosikertomukset eli kaskut kerätään Kampus Kustannuksen julkaisemaan kokoelmaan, joka on jatkoa vuonna 1995 ilmestyneelle kaskukokoelmalle. Nyt voit ker-

toa muistosi llokevistä, fuksiaisista, lempiopettajastasi, ylioppilaskylästä tai mistä vain Jyväskylän yliopistoon ja opiskelijaelämään liittyvästä.

Muistoja voi toimittaa kirjan kirjoittajalle Heli Hämäläiselle, heli.m.hamalainen@jyu.fi.

■ teksti Anitta Kananen, kuva Petteri Kivimäki

Taloushistorian perspektiivi ylittää kvartaalin sadoilla vuosilla

Autonomian ajalla koettiin elintason pohjanoteeraus

Autonomian aika on ollut Suomessa taloudellisen tasa-arvon kannalta kehnointa, nykypäivän tulonjako on tasaisuudessaan siitä valovoisien päässä. Näin osoittaa tutkimuksiinsa vedoten taloushistorian professori **Ilkka Nummela**.

Ilkka Nummela on paneutunut julkaisuissaan Suomen taloudellisen tasa-arvon alueelliseen vaihteluun 1500-luvulta aina nykypäiviin saakka. Neljäkymmenen vuoden tutkimuskokemuksella hän tietää, mistä puhuu.

– Tasaisin tulonjako on ollut maatalousvaltaisilla alueilla, karkeasti ottaen Itä-Suomessa. Lännessä erot yksilöiden välillä ovat olleet suurempia. Vaihtelu on historiallisesti katsottuna ollut voimakkaampaa teollistuneilla alueilla, Nummela tiivistää.

Ruotuväkilaitoksen lakkauttaminen kosketti syvästi

Autonomian kaudella 1800-luvun alun Suomessa koettiin taloudellinen katastrofi. Silloin ruotusotamieslaitos lakkautettiin ja huomattava osa väestöstä jäi sen vuoksi ilman toimeentulon lähdeä. Koko maa oli ollut vahvasti militaariyhteiskunta 1700-luvulla, jopa kymmenen prosenttia sai leipänsä armeijasta.

– Siihen nähden esimerkiksi viimeisin Nokian romahdus oli ihan pikkunotkahdus koko maan talouden kannalta katsottuna, Ilkka Nummela vertaa.

Kaupungistuminen hidastui, koulutustaso taantui ja Suomi oli taloudellisesti kaiken kaikkiaan muihin maihin verrattuna köyhä kurjala. Jotain hyvääkin oli, esimerkiksi lapsikuolleisuus kääntyi laskuun. Se puolestaan jätti maataloudessa osan väestä ilman omaa maapaikkaa, kun perinnön jakajia alkoi olla enemmän. Maatilojen määrään ei juuri lisäntynyt autonomian aikana.

Kansainvälisesti taloushistorian näkökulmasta katsoen Suomi on ollut pitkään häntäpäätä maita. 1800-luvun puolivälissä silloisen Suomen alueen tulotaso oli vain noin 60 prosenttia eurooppalaisesta keskiarvosta. Mutta 1890-luvulla tapahtui varsinainen nykäys Suomen kehityksessä. Kaupungistuminen oli väestön määrällä mitattuna voimakkainta koko historian aikana, vaikka vertauskohdaksi otettaisiin viime vuodetkin.

Talous elpyi sotien välillä

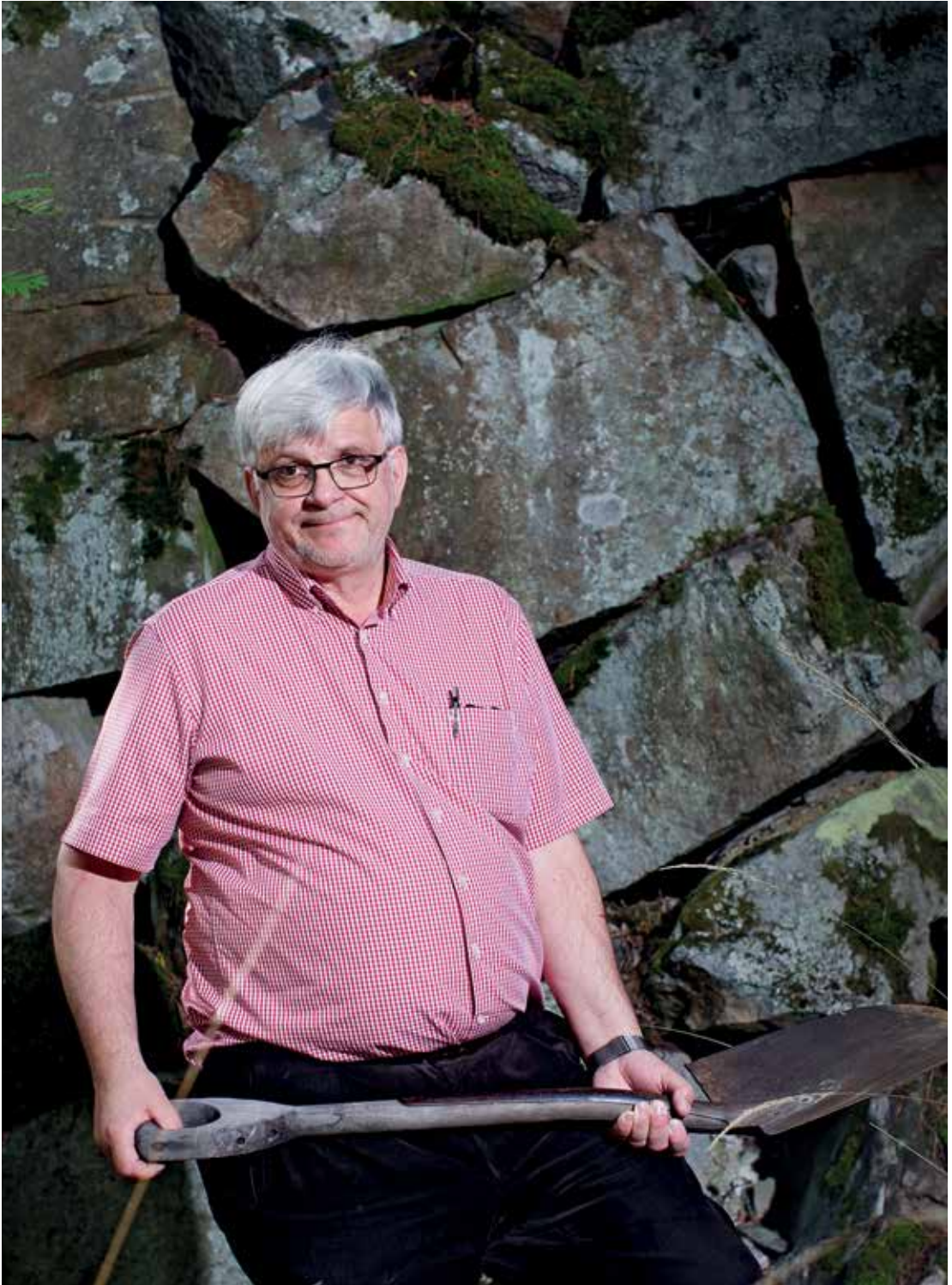
Vasta 1930-luvulla Suomi saavutti muiden maiden elintaso. Vaikka yleensä ajatellaan 20–30-lukuja lama-aikana, Suomelle ne olivat vaurastumisen aikaa. Sotien välillä kirittiin muu Eurooppa kiinni.

– Puunjalostusteollisuus, hyvät satovuodet ja sotateollisuus, Nummela listaa taloudellisen nousun tekijöitä. Toisen maailmansodan jälkeen myös taloudellinen tasa-arvo on lisääntynyt huomattavasti. Nyt Suomessa eletään historian ajan tasa-arvoisinta aikaa tulonjaon erojen mukaan mitattuna.

Päättäjille olisi tietoa tarjolla

Tutkimuksen kentällä itseään numeropelleksi luonnehtiva professori Nummela kuvailee omaavansa vahvan kansantaloudellis-yhteiskunnallisen taustan. Hän tuntee ilmiselvästi viihtyvän tilastojen ja prosenttien maailmassa, mutta ei jätä tuloksia pelkästään niiden taakse.

– Meidän pitäisi taloushistoriassa päästä ymmärtämään yhteiskunnan syvärakenteita. Ja olisi hyvä, jos päättäjätkin niitä tuloksia lukisivat. Valitettavasti nykyisin asiantuntijat eivät asu Pasilan pohjoispuolella, hän arvioi. ■

- Pulavuosina 1930-luvun alussa Jyväskylän kaupunki pyrki lieventämään yleistä hätää varatöillä, kuten kivenhakkuulla. Ilkka Nummela esittelee Aittovuoren rinteiden louhimoa Halssilan kirkon takana. Siellä 300-400 kaupunkilaista hankki toimeentuloa katukiviä hakkaamalla.

■ teksti Ulriikka Myöhänen, kuva Petteri Kivimäki

Suomi edelläkävijä yhdenvertaisuuden kysymyksissä

Yliopistopäivien teemat tasa-arvo ja yhdenvertaisuus kulminoituvat Suomen historiassa muun muassa yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden saamiseen vuonna 1906. Vielä sääty-yhteiskunnan aikaan yhteiskunnallisista kysymyksistä käytiin keskustelua lähinnä eliitin piirissä, mutta 1900-luvulle tultaessa teemat alkoivat koskettaa koko väestöä.

Suomi on ollut kiinnostavalla tavalla mukana kansainvälisessä, äänioikeutta käsittelevissä keskusteluissa. Nelisäätyinen edustuslaitos, johon kuuluivat aatelisto, papisto, porvaristo ja talonpojat, toimi meillä pidempään kuin missään muualla Euroopassa, mutta eduskuntaudistuksen myötä Suomesta tuli mielenkiintoinen muidenkin maiden näkökulmasta katsottuna.

– Suomessa monet tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvät asiat ovat tapahtuneet aikaisin. Vuoden 1906 eduskuntaudistus oli iso asia, ja myös naiset saivat silloin äänioikeuden. Yleinen ja yhtäläinen äänioikeus on edustuksellisen demokratian perusta, vaikka Suomesta tulikin varsinaisesti demokratia vasta 20-luvulta lähtien. Demokratisoitumiseen vaikutti myös se, että väkivallankäytön monopoli siirtyi tuolloin täysin valtiovallalle, Suomen historian professori **Petri Karonen** kertoo.

Sekä Karonen että yleisen historian professori **Pasi Ihalainen** ovat demokratian ja parlamentarismien asiantuntijoita. Karonen on tällä hetkellä mukana tutkimusprojektissa, jossa vertaillaan Suomen ja Ruotsin demokratiakäytöstä. Ihalainen puolestaan koordinoi muun muassa poliittisten kulttuurien vertailevaa historiantutkimusta.

– Oma päämielenkiinnon kohteeni tutkimuksissani on tällä hetkellä se, millaisten keskustelujen kautta eurooppalaiset valtiot siirtyivät yleiseen äänioikeuteen ja parlamentarismiin, Ihalainen kuvailee.

Ihalainen viimeistelee kirjaa, joka käsittelee noin sata vuotta sitten parlamenteissa käytyä demokratia-keskustelua. Myös Suomen Akatemian nimeämän yhteiskunnan

historian huippuyksikön varajohtajanakin toimiva Karonen tutkii vastaavia teemoja.

Äänioikeus korvaukseksi uhrauksista

Euroopassa yhdenvertaisuuden tärkeyteen herättiin ensimmäisen maailmansodan kriisin yhteydessä. Tuolloin ihmiset joutuivat uhraamaan paljon, miljoonat jopa henkensä.

– Silloin myös vanhat poliittiset eliitit olivat ensimmäistä kertaa sitä mieltä, että kansalaisten tulisi voida osallistua poliittiseen prosessiin, ja yhdenvertaisuus saataisiin aikaiseksi äänioikeudella. Samaa mieltä oltiin yllättäen myös Britannian konservatiivipiireissä. Äänioikeus haluttiin taata myös naisille symbolisena korvauksena heidän panoksestaan ensimmäisessä maailmansodassa. Meidän tutkimusteemamme liittyvät vahvasti tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen sekä sosiaalisesti että myös sukupuolten osalta, Ihalainen toteaa.

Länttä vai itää?

– Historian tutkimuksessa maamme on kiinnostava kohde, koska olemme tietyllä tavalla idän ja lännen rajavyöhykkeellä. Suomi kertoo vähän molemmista kulttuureista. Välissä oleminen näkyy tänäkin päivänä, kun keskustellaan, miten Suomen pitäisi toimia Venäjän ja EU:n välisessä ristiriidassa. Sama näkyi Kekkonenkin aikaan, ja 20–30-luvulla se ilmeni ajatuksena Suomesta lännen etuvartiona, Karonen kertoo.

Ihalaisen mukaan suomalainen läntisyys on ollut ensisijaisesti Saksaan suuntautuvaa.

– Suomessa demokratisoituminen ja parlamentarisoituminen kuitenkin onnistuivat. Saksassa ne epäonnistuivat vakavin seurauksin, vaikka vuoden 1919 perustuslaki olikin siellä Suomea demokraattisempia. Suomi on ollut

– Petri Karonen (vas.) ja Pasi Ihalainen korostavat monikulttuurisuuden merkitystä historian tutkimuksessa. Ideologiat ja ihmiset liikkuvat maasta toiseen.

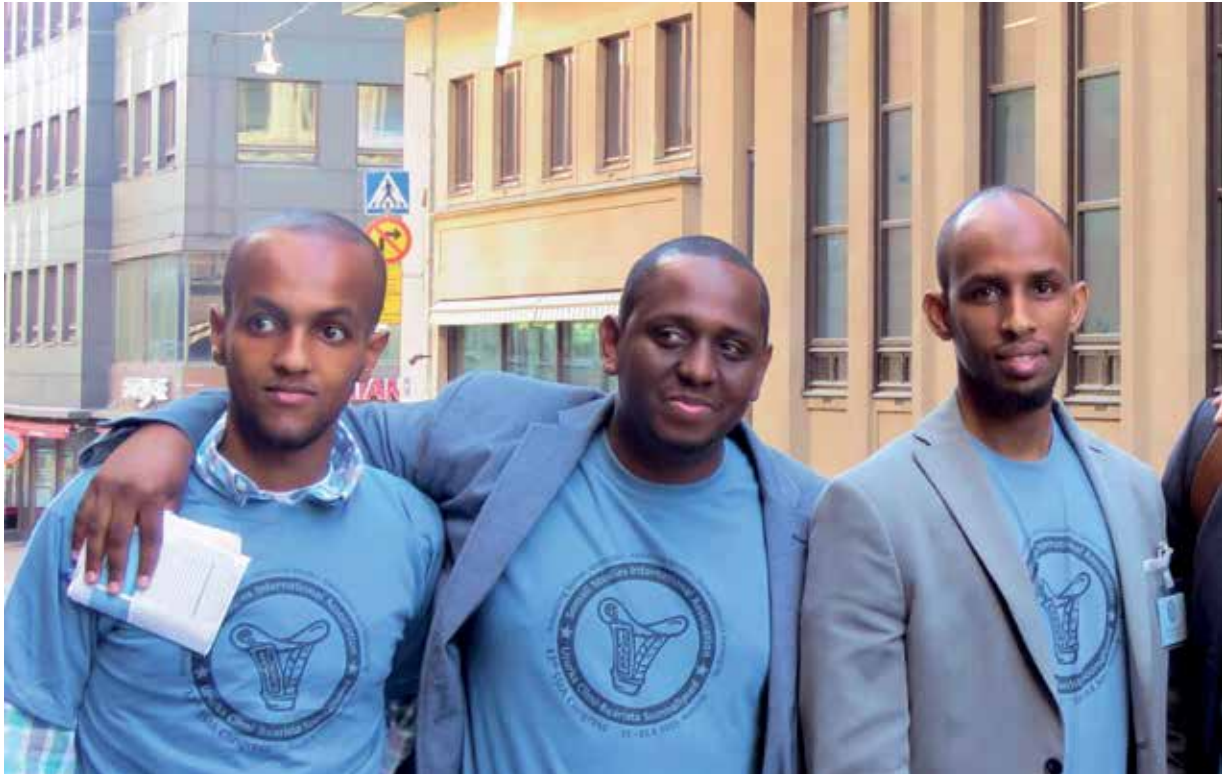
onnekas, sillä vaikka olemme saaneet paljon vaikutteita Saksasta, niitä on ymmärretty soveltaa ruotsalaisella tavalla, Ihalainen ja Karonen toteavat.

Monikulttuurisuus muovasi menneisyyden

Suomi juhlii parin vuoden päästä sadan vuoden itsenäistä taivaltaan. Merkkivuosi tarjoaa historioitsijoille oivan tilaisuuden katsoa taakse mutta myös tulevaisuuteen ja miettiä sitä, miten Suomi sata vuotta sitten oli vaikeassa tilanteessa, josta se kuitenkin selvisi.

– Suomen kaltaisessa maassa pelkästään oman maan menneisyyden tarkastelu ei riitä, vaan aihetta on syytä lähestyä myös kansainvälispoliittisesta ja ylirajaisesta näkökulmasta. Ideologioiden sisällä ajatukset siirtyvät maasta toiseen, ja tämä ihmisten ja ajatusten liikkuvuus on ollut aina olemassa, Ihalainen sanoo.

Sekä Ihalainen että Karonen korostavat monikulttuurisuuden merkitystä historian tutkimuksessa. Suomalaisen poliittisen kulttuurin ymmärtäminen edellyttää nimittäin ruotsalaisen poliittisen kulttuurin tuntemista viimeisen 800 vuoden ajalta. Lisäksi se vaatii ainakin saksalaisen keskustelun ymmärtämistä uskonpuhdistuksesta lähtien ja myös venäläisen kulttuurin tuntemusta. ■

Vapaaehtoisia harjoittelijoita tarvittiin Somalitutkimuksen konferenssin järjestelyissä. Osan heistä Outi Fingerroos nappasi mukaansa ryhmäkuvaan. Vasemmalta: Adnan Abdi, Liban Ismail, Abdurasak Ahmed Adam, Hagi Abdirizaq, Outi Fingerroos, Adam Abdi Adam ja Abdihamid Ismail.

■ teksti Vesa Holm, kuva Maippi Tapanainen

Etnologi selvittää ruohonjuuritason mielipiteitä Maahanmuuttopolitiikka kaipaa asiantuntijoita

Etnologian professori **Outi Fingerroos** on haastatellut perheenyhdistämiseen eri tavoin kytkeytyviä viranomaistahoja ja kansalaisjärjestöjen toimijoita.

– Etnologina olen saanut kerättyä ruohonjuuritason tietoa siitä, mitä he työkseen tekevät. Se on ollut kiinnostava ja myös hyvin avartava näkökulma tässä yhteiskunnallisessa tilanteessa. Kysyn ihmisiltä, mitä mieltä he ovat työstään ja maahanmuuttajuudesta. Sieltä paljastuu myös sellaisia aspekteja, joista ei julkisuudessa ole tietoa, ja valitettavan vähän tutkimustietoa, Finger-

roos kertoo.

Tällainen viranomaisetnografia on tietyllä tapaa koskematon kenttä etnologiassa. Outi Fingerroosilla on vuoden lopussa päättyvä akatemiatutkijan hanke, joka liittyy somalien perheenyhdistämiseen.

Fingerroosin mukaan on ollut kiinnostavaa ja innostavaa huomata, että stereotyyppinen maahanmuuttopuhe kohdistuu yhtä lailla paitsi maahanmuuttajiin itseensä myös viranomaisiin. Hän sanoo yllättyneensä siitä, että viranomaistoimijoiden ja kansalaisjärjestöjen välil-

lä vallitsee iso kuilu suhtautumisessa maahanmuuttoon ja joskus jopa maahanmuuttajiin.

– Jos perheenyhdistämisen prosesseja halutaan kehittää ja järjeistää, olisi ymmärrettävä myös kulttuurinen aspekti. Kansalaisjärjestöt sen käsittävätkin, mutta tuntuu, että viranomaisprosessit on sidottu niin tiukasti lainsäädäntöön, että tilaa inhimillisyydelle ei aina ole.

Leikkaukset ajavat ahtaalle

Tuoreen hallitusohjelman leikkaukset koskevat myös kansalaisjärjestöjä, joiden toiminnasta siirretään rahaa yritysperusteiseen kehitysyhteistyöhön. Äärimmillään se merkitsee esimerkiksi monelle Fingerroosin haastattelemalle järjestöihmiselle työn menetystä. Tänä vuonna turvapaikanhakijoita tulee kuitenkin ennätyspaljon, ja monia hiljattain lakkautettuja vastaanottokeskuksia ollaan avaa-
massa uudelleen.

– Ihmettelen, miten tilanne aiotaan hoitaa, jos kotouttamispuolta hoitaneilta kansalaisjärjestöiltä viedään rahoitus, Fingerroos aprikoi. Hänen mukaansa tämänhetkinen maahanmuuttopolitiikkaa tuntuu perustuvan paik-
kansapitämättömille mielikuville ja uhkakuville, joita ei

tutkimustiedon valossa ole olemassa.

– Toivoisin, että hallitusohjelmaa rakennettaessa kuunneltaisiin asiantuntijoita, kun on kyse leikkauksista, joilla on kansantaloudellinen merkitys.

Yhteiskuntaetnologinen tutkimus pinnalla

Somalitutkimus on esimerkki yhteiskunnallisesti merkittävistä tutkimusaiheista, joihin etnologian oppiaineessa tulevaisuudessa aiotaan profiloitua. Fingerroosin mukaan on jopa mietitty, että yhteiskuntaetnologia tulisi yhdeksi tutkimuksen painopisteeksi.

Helsingissä pidettiin 20.–23.8. kansainvälinen somalitutkimuksen kongressi, jonka järjestelyissä Fingerroos oli mukana. Kongressin järjestämiseen reagoivat uhka-arvi-
on muodossa myös järjestysviranomaiset.

– Olen 15 vuoden aikana ollut mukana monessa kongressityöryhmässä. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun jouduttiin palkkaamaan vartijat ja olemaan yhteydessä Su-
poon. Se on ollut ikävä herätys siihen, millainen todellisuus Suomessa näyttää olevan tällä hetkellä.

– Tutkimus menee eteenpäin, kaikista uhkakuista huolimatta, Fingerroos vakuuttaa. ■

Tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja yliopisto

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat harvinaisen ajankohtaisia. Kun historian ja etnologian laitos valitsi ne alkavan lukuvuoden teemaksi, emme tietenkään, mitä kesä 2015 toisi tullessaan. Poliitiikan miehenkasvot, ulkomaalaisvastaisuus, rasismi ja äärioikeistolainen liikehdintä toivat uusia sävyjä teema- vuoteen.

Asetelma on monitahoinen. Yhdysvalloissa republikaanien on vaikea voittaa naisäänestäjien luot- tamusta. **Donald Trumpin** letkautukset, naisia ja vähemmistöjä halventavat kommentit eivät sitä edistä. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus näyttäytyvät vakavasti otettavina asioina, maailmankuvan peili-nä. Naisten, meksikolaisten ja seksuaalivähemmistöjen pilkkaaja ei olekaan hauska, vaan hän paljastaa paitsi oman ajattelunsa ongelmia myös yhteis- kunnan kipupisteitä.

Yhdysvalloissa presidenttiehdokkaaksi pyrkivä saattaa kompastua seksistiseen ja rasistiseen retoriikkaansa. Suomessa kansanedustaja flirttailee ääri- aatteiden kanssa. Mitä yliopisto ja yliopistolaiset voivat tällaisessa maailmassa tehdä? Otetaan vaikka ne kuuluisat kolme pointtia. Aluksi voimme osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun. Näin tekevät kollegani, etnologian professori **Outi Fingerroos** ja yliopistonlehtori **Jukka Jouhki**, jotka puhuvat ja kirjoittavat tiedeblogissa painavia sanoja maahan- muutosta ja kulttuureista. Poliitiikan ja tieteen su- kupuolisokeutta ravistelee tamperelainen tutkija **Saara Särmä**, jonka *Congrats, you have an all male panel!* -sivustosta tuli hetkessä maailmankuulu. Julkinen keskustelu kaipaa tutkijoiden osaamista, oli se sitten vakavaa ajankohtaiskeskustelua tai ter- väviä näpäytyksiä somessa.

Toiseksi, ainakin ihmistieteilijät voivat tutkia ta- sa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Mitä yhdenvertai- suus ja syrjinnän kielto tarkoittavat ja miten ne toi- mivat? Miksi sukupuolten tasa-arvo on vaikea aihe? Miksi naisten palkat laahaavat jäljessä ja miksi ai- heesta puhuminen suututtaa? Tasa-arvon retoriik-

ka tuntuisi Suomessa olevan hallussa, mutta ovatko tasa-arvon käytännöt? Tutkijalle riittää työsarkea yhteiskunnan rakenteiden, instituutioiden ja sys- teemien analyysistä aina tunteiden monimutkai- sen toiminnan ymmärtämiseen.

Lisäksi voimme siivota kotipesäämme. Voimme tarkistaa, onko oman oppiaineen, laitoksen, tie- dekunnan ja yliopiston käytännöissä sukupuolten tasa-arvon esteitä. Onko yliopistossa vähemmistö- jä syrjäyttäviä käytäntöjä ja mekanismeja? Mikä on yliopistolaisten kokemus yhdenvertaisuudesta? Korkeat ja joskus jopa matalat kynnykset, sekä ku- vaannollisesti että konkreettisesti, sulkevat ihmisiä yhteisön ulkopuolelle.

Kesän 2015 jälkeen toivon, että yhteiskunnalli- nen keskustelu nytkähtäisi tasa-arvoa ja yhdenver- taisuutta rakentavaan suuntaan. Monet suomalaiset ovat halunneet osoittaa, että rasismi ja ihmisviha eivät kuulu Suomeen – eivätkä varsinkaan Jyvä- skylään. Yliopistopäivät lokakuussa 2015 käsitte-ivät tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kysymyksiä. Tervetuloa mukaan!

Pirjo Markkola

Kirjoittaja on Suomen historian professori, jonka tutkimusaloihin kuuluu mm. sukupuolihistoria.

Tee sijoitus
tulevaisuuteen

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

YLIOPISTON VARAINHANKINTA- KAMPANJA 2015–2017

Käytämme lahjoitusvarat kärkialojemme vahvistamiseen
Vähintään 10 000 euron lahjoituksen voimme suunnata
toiveidenne mukaisesti jollekin yliopiston koulutusalueelle:

1. Humanistinen
2. Kasvatustieteellinen
ja opettajankoulutus
3. Liikuntatieteellinen
4. Terveystieteiden
5. Kauppatieteellinen
6. Luonnontieteellinen
7. Psykologia
8. Yhteiskuntatieteellinen

jyu.fi/yliopistontukijat

Monet oletukset osoittautuvat myyteiksi

Palkkatyö ei ole pelkkää kiirettä ja kurjuutta

Asiantuntijatyön yleistessä on julki-suudessa alettu keskustella työaiko-
jen venymisestä iltaan ja viikonlop-
puun, kiireisestä työrytmistä sekä
työn ja perheen yhteensovittami-
sen ongelmista. Usein kuulee sanot-
tavan, että työ haukkaa tekijältään
kaikki viikon tunnit, 24/7.

Onko työnteosta tosiaan tullut
näin vaativaa? Mitä sanovat jyväs-
kyläläiset työelämän tutkijat, joiden
analyyseissä aika on keskeinen lähes-
tymiskulma?

– Suomi on edelleen hyvin perin-
teistä teollisen ajan aikarakennetta
noudattava maa, **Timo Anttila** top-
puuttelee.

– Kahdeksan tuntia viitenä päi-
vän viikossa ja vapaa kesäloma. Siinä
on suomalaisen työn aikarakenteen
luuranko, joka määrittää myös koko
yhteiskunnan ajankäyttöä, hän hu-
omauttaa. Vaikka monilla olisi mah-
dollisuus vaikuttaa työaikaansa, silti
yleisesti toimitaan edelleen perinteis-
ellä kahdeksasta–neljään-mallilla.

Yhteiskuntatieteiden ja filosofian
laitoksen akatemiattutkijat **Mia Tam-
melin** ja **Timo Anttila** sekä tutkija-
tohtori **Tommi Oinas** käyttävät työs-
sään haastattelujen ohella useita em-
piirisiä lähteitä. Niistä laajin on Ti-

lastokeskuksen kerran kymmenessä
vuodessa keräämä ajankäyttöaineisto.

Kattavien ajankäyttöaineistojen
valossa suomalaisessa työelämässä
ei ole ollut isoja muutoksia viimeisen
kymmenen vuoden aikana. – Tieten-
kin näiden laajojen aineistojen sisällä
on vaihtelua. Löytyy ryhmiä, joiden
kokemukset osoittavat muutoksia ta-
pahtuneen, **Mia Tammelin** toteaa.

Entä työajan piteneminen, onko se
totta vai myyttiä?

– Suuressa mittakaavassa aina-
kaan ei, tutkijat sanovat. Viimeisim-
män Tilastokeskuksen aineiston mu-
kaan työaika on itse asiassa hieman
lyhentynyt.

Aikapaineet kulkevat työstä kotiin

Mia Tammelin on tutkinut perhei-
den työaikatilastojen pohjalta työn
ja perheen yhteensovittamista. Hän
on havainnut, että työn aikapaineet
siirtyvät myös kotiin.

– Koska Suomessa naiset tekevät
yleensä kokopäivätyötä, stressin ko-
kemus on heillä korkealla tasolla.
Muualla Euroopassa naisten osa-ai-
katyö on yleisempää ja siellä miehet
kipuilevat enemmän kiireen kanssa.

Perheen arjen suunnitelmasta tee-
kee tarkkuuspeliä työn ajoittumi-
nen iltoihin, öihin ja viikonloppui-
hin. Työpaikalla koettu kiire kulkee
myös mielessä mukana.

– Esimerkiksi asiantuntijatyö vaa-
tii matkustamista ja joskus pitempiä
päiviä. Tällaiset poikkeamat norma-
alista hankaloittavat perheen tavan-
omista arkea, **Tammelin** huomauttaa.

Kun tuottavuus on parantunut ja
työaika lyhentynyt, niin tehokkuus
tuntuu kiireenä. Pohjoismaissa ylei-
sesti työn intensiteetti on erityisen
korkea.

Kansainvälisessä tutkimuskirjalli-
suudessa kiireestä puhutaan työnte-
kijän kunniana. Kun perinteiset hie-
rarkian merkit ovat kadonneet, eikä
titteli enää osoita henkilön asemaa
yhteisössä, niin ajan puutteesta on
tullut arvostuksen mitta.

– Se on työn ”badge of honour”,
jolla osoitetaan, että henkilö on mer-
kittävä, koska hänen aikansa on tär-
keää, **Timo Anttila** kuvailee.

Kotityö joustaa muun työn mukaan

Tommi Oinas allekirjoittaa myös
omien tutkimustensa valossa sen,

että epätyypilliset työajat eivät ole suuressa mittakaavassa lisääntyneet. Hän on tutkinut ajankäyttöaineistoilla perheen kotitöiden jakautumista kahden työssäkäyvän perheissä. Se, miten kotiaskareet on jaettu, vaihteli muun muassa sen mukaan, miten pitkä työaika puoli-soilla on. Lyhyempää päivää tekevä huolehti vastaavasti enemmän kodin askareista.

– Mutta jako ei kuitenkaan mene niin, että jos esimerkiksi naisten työaika lisättäisiin, niin heidän kotitöihin käyttämänsä aika vähenisi samassa suhteessa, Oinas muistuttaa.

Kotityöksi luetaan ruuanlaitto, tiskaaminen, siivous, korjaus ja huolto-työt eli kaikki sellainen, joka on kodissa tehtyä palkatonta työtä. Lastenhoitoon käytettyä aikaa käsitellään yleensä muusta kotityöstä erillään. Vaikka kotitaloustöiden eli perinteisen naisten alueen ja miehisen huoltotyön jako on tasaantunut, se on kuitenkin vielä olemassa.

– Pitää muistaa myös, että monilla työpaikoilla ollaan joustavia työaikojen suhteen ja parannetaan sillä tavalla sovittautumista perheen rytmeihin, Mia Tammelin lisää. Hyviä ratkaisuja ja esimerkkejä löytyy kyllä.

Työsuhteet ovat pidentyneet

Entä paljon puhuttu pätkätyö? Kai se on yleistynyt? – Koko työllisen väestön osalla määrälliset työsuhteet eivät ole merkittävästi lisääntyneet. Tilastokeskuksen tuore aineisto kertoo, että itse asiassa työsuhteiden kesto on vähän pidentynyt, keskimäärin Suomessa se on noin kymmenen vuotta, Anttila vaakuuttaa.

Timo Anttila kutsuu työelämän myyteiksi tällaisia julkisuudessa yleistyneitä käsityksiä, joita ei voida laajojen tutkimusaineistojen valossa vahvistaa. Tutkijoilla on tamperelaisten kollegojen kanssa aiheesta työn alla kirja otsikolla ”Kymmenen myyttiä työelämästä”. ■

■ teksti Anitta Kananen, kuva Petteri Kivimäki

Tietotekniikan hanke toteutui poliittisessa pyörteessä

Laatujärjestelmä Ukrainan korkeakouluhallintoon

Tietotekniikan laitos on tehnyt liki 15 vuotta yhteistyötä Ukrainan yliopistojen kanssa. Kesällä päättyi viimeisin tietotekniikan professori **Timo Tiihosen** johtama EU-rahoitteinen Tempus-hanke. Kolmivuotisen projektin tarkoituksena on ollut Ukrainan korkeakouluhallinnon laadunvarmistusjärjestelmän rakentaminen.

Ohjelman viime vuosiin mahtui melkoista poliittista pyöritystä. Timo Tiihosesta hanke on koulunut Ukrainan lähihistorian ja erityisesti koulutuspolitiikan asiantuntijan.

– Yllättävä havainto meille oli, että Ukrainassa oli jo ennestään kunnollinen koulutuksen laatujärjestelmä, Tiihonen kertoo. – Valitettavasti vain kukaan ei toiminut sen mukaan. Sen sijaan maassa toimi läpeensä korruptoitunut varjojärjestelmä.

Kannuste tarvitaan

– Kolme vuotta kansakoulua käyneen ex-presidentin tohtorinväitöskirjaa ei löydy, virkoihin valittavien ansioluettelot eivät pidä paikkaansa, opettajia kiinnostavat pääasiassa sivutoimet, eivätkä opiskelijat välitä työskennellä toisissaan, koska tutkinnon saa muutenkin, ainakin rahalla, Tiihonen luettelee.

– Tarvitaan jokin kannuste, joka palkitsee järjestelmän noudattamisesta. Luotettava laatujärjestelmä on pitkän päälle edullinen koko yhteiskunnalle.

Tempus-ohjelmassa oli Ukrainasta mukana neljä yliopistoa, opetusministeriö, opiskelijoiden kattojärjestö, koulutusta tutkiva instituutio ja virastoja. Viime vuosiin vauhdikkaissa pyörteissä alkujaan neljästä mukana olleesta virastosta kolme lakkautettiin projektin aikana.

– Ilmapiiri muuttui selvästi vuonna 2014 Maidanin vallankumouksen jälkeen, kun **Viktor Janukovyts** pakeni maasta. Yhteistyö sujuvoitui, Tiihonen kertoo.

Ukrainalaisissa kumppaneissa oli monenlaista väkeä, vanhan vallan kommunisteja, Oranssin vallankumouksen ihmisiä ja vahva opiskelijajärjestö. Tilanteet elivät ja vaihtuivat, mutta hankkeen viime metreillä asiat etenivät. Järjestelmää pystyttiin jalkauttamaan ministeriön ja parlamentin ohella useisiin korkeakouluihin hankkeessa oppinsa saaneiden tutkijoiden voimin.

Hankkeen ydinjoukko oli monitieteinen: tietojenkäsittelytieteilijöitä, filosofeja, kulttuuripedagogeja ja ekono-

Tempus tutustutti Timo Tiihosen Ukrainan lähihistoriaan.

misteja. Ukrainassa projektin tuella tehtiin yli 20 henkilövuotta. Mukana oli myös ENQA eli kansallisten ja alueellisten eurooppalaisten laadunarviointiorganisaatioiden yhteinen verkosto sekä tutkijoita Slovakiasta ja Portugalista. Yhteisenä tavoitteena oli lisätä luottamusta Ukrainan korkeakouluhallintoon läpinäkyvyyden kautta. Hankkeen rahoitus EU:lta oli 700 000 euroa.

Laatujärjestelmää rakennettiin korkeakoulujen tietopohjan analyysin avulla. Tempus-hankkeessa tehtiin julkinen tietojärjestelmän pilotti.

– Toimivassa järjestelmässä on esimerkiksi väitökset pystyttävä osoittamaan joko julkaisuna tai digitaalisella tunnisteella ja tutkinnoille on löydettävä tieto suorituksesta. Näin laadusta voidaan keskustella, Timo Tiihonen lisää.

Tempuksen oppeja ja kiinnostustaan laatuasioihin Tiihonen on toteuttanut omassakin yliopistossa. Hän on ollut vahvasti mukana ideoimassa ja rakentamassa Jyväskylän yliopiston laatukäsikirjaa. Synergiaetua on siirtynyt molempiin suuntiin Ukrainan ja Jyväskylän välillä. ■

Tempus

Tempus-ohjelmat olivat Euroopan Unionin koulutusohjelmia, jotka tukivat korkeakoulutuksen uudistamista EU:n lähialueilla. Ohjelman piiriin kuului EU-maiden lisäksi 27 kumppanimaata. Ohjelmasta ei järjestetä enää uusia hakukierroksia.

■ teksti Anitta Kananen, kuva Petteri Kivimäki

Tutkimuskysymyksenä eurooppalainen kulttuuriperintö

– Tarkoituksena on selvittää, mikä on kulttuuriperinnön legitimoimisen dynamiikka, **Tuuli Lähdesmäki** tiivistää juuri käynnistyneen ERC Starting Grant -hankkeensa idean.

Lähdeaineistona hänen projektissaan ovat EU:n kulttuuriperintöohjelmat. Hankkeessa niistä nostetaan erityistarkastelun kohteeksi *Euroopan kulttuuriperintötunnus* -ohjelma. Se alkoi vuonna 2006 hallitusten välisenä ohjelmana ja nostettiin myöhemmin viralliseksi EU-ohjelmaksi.

Kulttuuriperintö on käsitteenä abstrakti ja monella tapaa poliittisesti ja tunteiden pohjalta määrittyvä. Tutkijat joutuvatkin aluksi miettimään ja rajaamaan käytettäviä käsitteitä. Euroopan unionin kulttuuripolitiikka on kohtalaisen tuoretta ja hakee vielä muotoaan.

Käyttäjien näkemykset huomioon

Vuonna 2014 tunnus myönnettiin hakemusten perusteella neljälle hyvin erilaiselle kohteelle. Sen saivat Suurikillan talo Tallinnassa, Carnuntum-niminen arkeologinen puisto Itävallassa, Haagin rauhanpalatsi ja Camp Westerböck Alankomaissa. Jälkimmäinen on toisen maailmansodan aikainen vankien, pääasiassa juutalaisten, kokoamisleiri, joka nykyisin toimii muistoalueena.

Euroopan komission kriteerien mukaan kulttuuriperintötunnuksen saaneilla kohteilla tulee olla keskeinen rooli Euroopan historiassa ja kulttuurissa tai Euroopan unionin rakentamisessa. Parhailaan käytävällä toisella hakukierroksella 36:sta kandidaatista valitaan 16.

Tutkimuksessa näiden kohteiden kautta paneudutaan kulttuuriperinnön merkitykseen myös ruohonjuuritasolla. Hankkeessa haastatellaan kulttuuriperintötyön tekijöitä ja kohteissa kävijöitä ja avataan heidän näkemyksiään ja kokemuksiaan eurooppalaisen kulttuuriperinnön merkityksistä. Kävijöiden mielipiteitä tutkitaan lisäksi visuaalisilla menetelmillä.

Hakuhaastattelu Brysselissä

Erittäin vaativa kaksivaiheinen ERC Starting Grant -projektihaku sisälsi myös henkilökohtaisen haastattelun Brysselissä.

– Se jännitti. Olin kuullut, että se on tosi tiukka. Lo-

Tuuli Lähdesmäki työskentelee taiteiden ja kulttuurin tutkimuksen laitoksella.

pulta se oli kuitenkin verrattavissa konferenssipaperin esittelyyn keskusteluosioineen, Tuuli Lähdesmäki kertoo.

Hänen hankkeensa otsikko on *Legitimation of European cultural heritage and the dynamics of identity politics in the EU*. Viisivuotisen hankkeen rahoitus, liki 1 340 000 euroa tulee EU:n Horisontti 2020 ohjelmasta. Varoilla palkataan neljä tutkijaa ja yksi tutkimusassistentti. Lähdesmäen oma palkkaus tulee vuoteen 2019 saakka akatemiatutkijan projektista.

Päättyneellä kierroksella tätä ERC Starting Grant -rahoitusta haki kaikkiaan 3273 tutkijaa, joista onnekkaita valittuja on noin kymmenen prosenttia. Naisia heistä on 33 prosenttia. Apurahan saajat edustavat 38 kansallisuutta ja heitä työskentelee noin 180 eurooppalaisessa tutkimuslaitoksessa ja yliopistossa.

Haussa menestyneitä kärkimaita ovat Saksa, Britannia ja Ranska. Suomeen apurahan sai kuusi tutkijaa, Tuuli Lähdesmäki ainoan Jyväskylän yliopistoon. ■

Horizon-tohtoreista tulee

Monipuolisia erikoisosaajia lasten aivotutkimukseen

Paavo Leppänen korostaa ison tutkimushankkeen vetäjänä kykyä jakaa vastuuta.

– Aivotutkimusta on Euroopassa runsaasti, mutta lasten kognitiivisen neurotieteen tutkimuksen metodeissa on aukkoja, joita yritämme täyttää, Jyväskylän yliopiston psykologian professori **Paavo Leppänen** luonnehtii.

Lasten tutkimuksen tekevät haasteelliseksi paitsi kallon kehitykselliset muutokset ja fyysisesti koko ajan muuttuvat aivot, myös se, että lasten aivojen eri alueiden yhteydet ja

vuoropuhelu kehittyvät aikuisuuteen asti. Tähän saamaan kaivataan lisää tutkimusta ja menetelmäosaamista.

Tarpeeseen vastataan kahdella isolla EU:n Horizon 2020 -ohjelman hankkeella. Professori Leppänen on mukana molemmissa ja koordinoi ChildBrain-projektia. ChildBrain keskittyy neurokognitiiviseen kehitykseen, ja Predictable, jota Potsdamin yliopisto koordinoi, painottuu kielelliseen kehitykseen.

Hankkeet ovat neljävuotisia tohtorinkoulutusohjelmia, joista valmistuu monipuolisia eurooppalaisia osaajia edistämään yhteistyötä tieteellisen lasten aivotutkimuksen sekä alalla toimivien sairaaloiden, klinikoiden ja yritysten kesken.

Projektit tuovat Jyväskylän yliopiston psykologian laitokselle yhtensä kuusi uutta kansainvälisen haun kautta valittua ulkomaalaista tohtoriopiskelijaa. Koulutettavat saavat EU:lta kolmelle vuodelle rahoituksen, jossa on huomioitu myös liikkuvuuteen tarvittavat kustannukset. Neljäs vuosi katetaan yliopiston vastaantulolla.

Johtaja jakaa vastuuta

Paavo Leppänen kertoo hakuprosessista ja tulevista suunnitelmista yllättävän rennon oloisena, vaikka takana on työläs koulutettavien valinta skype-haastatteluineen. Leppänen korostaa tutkimusvastuun jakamisen tärkeyttä. Hankkeen koordinaattori voisi halutessaan olla yksinvaltiainen, mutta sillä tyylillä ei pitkään hommassa jaksaisi.

– Johtaja ei voi yksin hallita näin suurta yhteistyökuviota.

Tieteellisen vastuun lisäksi rahatalous on melkoinen. Jyväskylässä koordinoitavan ChildBrain hankkeen kokonaisbudjetti on liki neljä miljoonaa, josta Jyväskylän yliopistoon tulee tutkimukseen runsaat 800 000 euroa ja hallintokuluihin lisäksi liki 300 000 euroa.

Tutkijoita ja muuta henkilökuntaa on hankkeen viidessä yliopistossa ja kolmessa yrityksessä yli 20 ihmistä hallinnollisten palveluiden lisäksi. Mukana on lisäksi viisi yhteistyökumppania, niin sanottuja partneriorganisaatiota, jotka osallistuvat koulutukseen ja isännöivät tutkimusvierailuja.

Jyväskylässä vastuuta kantavat osa-alueiden johtajina ja ohjaajina myös yliopistotutkijat **Tiina Parviainen** ja **Jarmo Hämäläinen**. – Täytyy kiittää myös yliopiston tukipalveluita, Leppänen lisää.

ChildBrain-hanke jakautuu kolmeen osaan. Yhdessä tutkitaan lasten kehityksen kognitiivisia häiriöitä. Toi-

EU-hankkeet vahvistavat Jyväskylän psykologian laitoksen pitkäaikaista EEG-osaamista ja uuden MEG-laitteiston käyttöä.

nen tukijalka on aivojen kehittymisen tutkimuksessa ja kolmas osa-alue on keskittynyt kehittämään analyysimenetelmiä lasten EEG- ja MEG-laitteiden avulla tehtäviin tutkimuksiin. Samalla vahvistetaan Jyväskylän psykologian laitoksen pitkäaikaista EEG-osaamista ja tehostetaan vastikään hankitun MEG-laitteiston käyttöä.

Osaaminen lisääntyy liikkumalla

Parempien metodien kautta ymmärretään entistä paremmin esimerkiksi oppimisvaikeuksien syntymekanismeja. Erityisenä haasteena on kehittää menetelmiä, joita voidaan soveltaa luotettavasti yksilöllisellä tasolla. EU-hankkeet tuottavat tietoa, jonka avulla pystytään kohdentamaan harjoittelua ja erilaisia kuntoutusohjelmia nykyistä paremmin ja yksilöllisemmin.

Leppänen näkee tieteellisen kulttuurin ja osaamisen vaihdon olennaisena isojen hankkeiden yhteistyössä. Jokaisella tohtoriopiskelijalla on ohjaaja ainakin kahdesta eri yliopistosta. Projekteissa liikutaan lisäksi puolin ja toisin workshoppeissa ja tutkimusvierailuilla.

– Uskon, että liikkumalla oppii näkemään erilaisia tekemisen tapoja. Itsekin näissä hankkeissa oppii koko ajan uutta. Esimerkiksi metodin kehittämisessä yhteistyökumppanit ovat erinomaisia, heiltä saa ideoita oman tutkimuksen kehittämiseen, professori kehaisee. ■

Horizon-hankkeet

European Training Network (ETN) hankkeet rahoitetaan EU:n Innovative Training Network -ohjelmasta.

ChildBrain -hanke 2015–2019

Yliopistot: Jyväskylä, koordinaattori Paavo Leppänen, Aston (Iso-Britannia), Donders, Radboud & UMC StRad-boud (Alankomaat), KU Leuven (Belgia), Münster (Saksa): Yrityskumppanit: Elekta Oy Suomesta, BESA Saksasta ja Icometrix Belgiasta.

Kuusi yhteistyökumppania, mm. Niilo Mäki -instituutti Jyväskylästä. 15 tohtorikoulutettavaa, joista kolme Jyväskylän yliopistoon. Budjetti 3 838 000 €, (JY: 807 000 € + hallintoon 270 000 €)

Predictable-hanke

Yliopistot: Potsdam, koordinaattori (Saksa), Jyväskylä, Paris Descartes (Ranska), Pompeu Fabra (Espanja), Yrityskumppani: NIRx Medizintechnik Saksasta, yhdeksän yhteistyökumppania, 15 tohtorikoulutettavaa, joista kolme Jyväskylän yliopistoon, Jyväskylän yliopiston budjet-tiosuus 807 000 €

■ teksti Anitta Kananen, kuva Petteri Kivimäki

Laaja oppimistutkimus seuraa
peruskoulun yhden ikäluokan kehitystä

Alkuportaatt nousee jo yhdeksännelle askelmalle

Alkuportaatt-tutkimusryhmä on seurannut noin 2000 lapsen koulupolkua esiopetuksesta perusopetuksen loppuun. Laukaan, Kuopion ja Joensuun sekä Turun suomenkielisten lasten yhden ikäluokan eli vuonna 2006

esiopetuksensa aloittaneiden opintiet on monin tavoin tarkkaan dokumentoitu.

Hankkeessa etsitään keinoja oppimisvaikeuksien ja syrjäytymisriskien ennaltaehkäisyyn. Lapsia havainnoimal-

la, haastattelemalla ja opetustilanteita videoimalla tutkimuksessa kartoitetaan oppimiseen liittyviä yksilöllisiä polkuja ja ongelmakohtia. Eri vuosina luokkahuoneissa nauhoitettua videoaineistoa opetustilanteista on kertynyt satamäärin.

– Koko ikäluokan luku- ja laskutaitoa on arvioitu monipuolisesti ja lapsilta on kyselyt heidän motivaatiostaan, kiinnostuksistaan ja sosiaalisista suhteistaan vuosittain, professori **Jari-Erik Nurmi** kertoo. Näin voidaan jo varhaisessa vaiheessa havaita mahdolliset vaikeudet ja puuttua niihin ajoissa.

Tänä syksynä on seurantaan osallistuvien lasten oppimisen ja motivaation kartoitus toteutetaan yhdeksännellä luokalla.

– Tässä iässä kouluun ei mennä enää vain oppimaan

asioita, vaan koska halutaan kuulua johonkin ryhmään ja toimia yhdessä, professori **Anna-Maija Poikkeus** tiivistää. Yhdeksäluokkalaiset kiinnostavat tutkijoita erityisesti sen vuoksi, että he osaavat jo itse arvioida kokemuksiaan ja kuvata jatkosuunnitelmiaan.

Suojatekijöitä syrjäytymistä vastaan

– Alkuportaatt-hankkeen alussa meitä kiinnosti kartoittaa mahdollisia oppimisvaikeuksia ja niistä aiheutuvia syrjäytymisen riskejä. Nyt hankkeen edetessä mielenkiinto on siirtynyt myös niiden mekanismien selvittämiseen, jotka suojaavat lapsia syrjäytymiseltä riskeistä huolimatta, professori **Marja-Kristiina Lerkkanen** kertoo.

Riskeillä tutkijat tarkoittavat erilaisia oppimisen, tai

Lehtori Eeva Luukkonen ohjaa Normaalikoulun liikuntatunnilla.

tojen ja tarkkaavaisuuden ongelmia, esimerkiksi lukemisen ja matematiikan alueella. Niistä saattaa helposti muodostua kielteinen kehä, koska tietyt vaikeudet usein päällekkäistyvät.

Syrjäytymisriskiltä suojaavista tekijöistä tärkeimpiä ovat toimivat vuorovaikutussuhteet.

- Opettajan ja oppilaan välinen suhde, hyvät kaverisuhteet, luottamukselliset välit kodin ja koulun kesken ja koko koulun hyvä henki ovat asioita, jotka parantavat oppimisen ilmapiiriä, tutkijat luettelevat.

Yhteisö on oppimisessa tärkeä osatekijä. Jos siitä joutuu syrjään, saattaa tilanteen palauttaminen olla vaikeaa. Tutkijat yrittävätkin päästä kiinni niihin kohtiin, joista syrjäytymiskehä alkaa. Kun tunnetaan mekanismi, on helpompi etsiä apukeinoja.

Vuorovaikutusta voi oppia

Professoreiden mukaan vuorovaikutuksen taitoja voi harjoitella. Opettajankoulutukseen hakeutuu henkilöitä, jotka ovat motivoituneita työskentelemään vuorovaikutuksessa lasten kanssa.

- Valintavaiheessa todetun soveltuvuuden pohjalta heille rakentuu koulutuksen osallistavien työtapojen kautta oma opettajuus ja ammatillinen toimijuus, Lerkkanen kuvailee.

Alkuportaiden tutkimushankkeen rinnalla on toteutettu opettajille vuorovaikutuksen interventiotutkimusta Suomen Akatemian Skidikids-ohjelman osana. Opettajat ovat videoineet omia opetustilanteitaan, joita he ovat sitten tarkastelleet pienryhmissä yhdessä kollegojen ja tutkijoiden kanssa.

Hyvä opettaja kannustaa ja jaksaa innostaa. Oppimista tukeva vuorovaikutus ei ole vain kysymistä ja vastaamista, vaan myös haastamista, yhteistä pohdiskelua ja välittävää vuorovaikutussuhdetta oppilaiden ja opettajien välillä.

Onko koulussa kivaa?

– Pitääkö koulussa olla kivaa? Sitä kysytään meiltä usein. Motivaatio-tutkimusten näkökulmasta kiva ei ole yhtä kuin helppoa ja hauskaa. Kysymys on enemmän siitä, onko toiminta oppilaille merkityksellisestä. Oppilaiden mielestä opiskelussa pitää olla jotain järkeä, sen pitää olla mielekästä ja siinä pitää olla sopivia haasteita, Lerkkanen toteaa.

Motivaatio on paitsi innostusta, myös ponnistelua. Yhdessä tekemisen ja keskustelun tilanteet ovat monille oppilaille houkuttelevia ja niitä voi järjestää pieninkin keinoin. Se voi olla joillekin hyvin tarpeellinen ja innostava hengityshetki jakaa ajatuksia ja työskentelyä toisten kanssa.

Saranakohta yläkouluun mentäessä

Siirtyminen alakoulusta yläkouluun on merkittävä muutos oppilaan koulupolulla ja oppimisympäristössä. Alkuperiaat on kiinnittänyt myös tähän vaiheeseen erityistä huomiota. Nurmen mukaan motivaatiotekijöitä painottava siirtymävaiheen tarkastelu on vielä harvinaista Suomessa tässä laajuudessa.

– Muutos on tärkeä saranakohta lasten elämässä. Koko oppimisympäristö muuttuu. Yläkoulussa ei ole enää yhtä ainoaa opettajaa koko ryhmälle, vaan joka aineella on omansa, Poikkeus huomauttaa. – Yläkoulun opettajien on oltava asiantuntijoita alallaan, mutta hallittava myös vuorovaikutustaidot ja innostettava oppimaan.

Seurantatutkimusta yli ainerajojen

Monitieteisestä jo kymmenen vuotta jatkuneesta Alkuperiaat-hankkeesta vastaavat tutkijat Jyväskylän, Itä-Suomen ja Turun yliopistoista. Mukana on pääasiassa opettajankouluttajia, kasvatustieteilijöitä ja psykologeja. Eri vuosina luokahuoneissa nauhoitettua videoaineistoa opetustilanteista on kertynyt satamäärin.

Alkuperiaat oli vuosina 2006–2011 osa Suomen Akatemian Oppimisen ja motivaation huippututkimusyksikköä, jota johti psykologian professori Jari-Erik Nurmi. Myös nyt meneillään olevalla tutkimuksen toisella vaiheella, joka toteutetaan vuosina 2013–2016, on Suomen Akatemian rahoitus. Toista vaihetta ovat johtaneet

Oppimista tukeva vuorovaikutus ei ole vain kysymistä ja vastaamista, vaan myös haastamista, yhteistä pohdiskelua ja välittävää vuorovaikutussuhdetta oppilaiden ja opettajien välillä.

opettajankoulutuslaitoksen professorit Anna-Maija Poikkeus ja Marja-Kristiina Lerkkanen.

– Kasvatustieteilijät tuovat luokahuoneisiin, opetukseen ja opettajatutkimukseen liittyvää asiantuntijuutta, psykologit neuropsykologista ja oppimisvaikeuksien näkökulmaa. Psykologian laitos on myös metodisesti vahva ja analyysimenetelmien kehittämissä sen osuus on ollut todella tärkeä, Lerkkanen luonnehtii.

Vuosien yhteistyö on hitsannut ryhmästä toimivan ja tehokkaan. Laajassa tutkimusryhmässä on tehty lähes satakunta yhteistä artikkelia eri kombinaatioilla.

– On ollut tärkeää, että kaikissa on mukana sekä kasvatustieteilijöiden että psykologien osaamista ja taustalla yhteinen kiinnostus saadun tiedon soveltamiseen koulun, oppimisen ja hyvinvoinnin vahvistamiseen, Jari-Erik Nurmi painottaa. ■

Alkuperiaat lyhyesti

Alkuperiaat on monitieteinen yhteishanke, jossa on mukana tutkijoita Jyväskylän, Itä-Suomen ja Turun yliopistoista. Sen suojissa on koulutettu 10–15 tohtoria. Tutkii koululaisten oppimista ja motivaatiota sekä vaikeuksia niissä.

Vuosina 2006–2011 oli osa Suomen Akatemian Oppimisen ja motivaation huippututkimusyksikköä, jota johti psykologian professori Jari-Erik Nurmi.

Toinen vaihe 2013–2016 toteutetaan myös Suomen Akatemian rahoituksella. Johtajat opettajankoulutuslaitoksen professorit Anna-Maija Poikkeus ja Marja-Kristiina Lerkkanen.

Rahoitusta hankkeella on ollut noin 8 miljoonaa euroa. Alkuperiaatien ympäriltä lähtenyt tutkimusryhmä sai Suomen Akatemialta profiloitinhankkeena noin 2,5 miljoonaa euroa seuraaviksi neljäksi vuodeksi.

■ teksti Marja Keränen, kuva Ville Grahn

Eettisyys ja vastuullisuus houkuttelevat naisia johtamisen opintoihin

Professori Anna-Maija Lämsä kertoo, että Jyväskylässä yritys- ja johtamisetiikkaa tutkitaan laadullisen tutkimuksen keinoin. Opetuksessa painottuvat eettisyys ja vastuullisuus.

Naisjohtajien taidoista ja vahvuuksista on esitetty näyttöjä, mutta miksi naisjohtajien määrä ei kasva? Professori **Anna-Maija Lämsä** toteaa, että Jyväskylän yliopistossa johtamisen koulutuksessa painotetaan erityisesti eettisyyttä ja vastuullisuutta, ja se on saattanut houkutella lisää naisopiskelijoita. Naisjohtajia on siis kasvamassa tulevaisuuden haasteisiin.

Jyväskylässä johtamisen koulutusohjelmaa on kehitetty määrätietoisesti toistakymmentä vuotta ja hakijamäärät ovat painottuneet uudella tavalla. Kauppatieteisiin kokonaisuutena on yhtä paljon mies- ja naishakijoita, mutta johtamiskoulutuksessa on nyt naisenemmistö.

Lämsä toteaa, että myös johtamisen tutkimuksessa on löytynyt oma suunta. Jyväskylän yliopisto on ainoa Suomessa, jossa tutkitaan yritys- ja johtamisetiikkaa laadullisen tutkimuksen keinoin. Maailmallakaan se ei ole kovin yleistä.

– Johtamisella tarkoitan leadershipiä, ei niinkään ma-

nageerausta. Koulutuksessamme painottuvat johtamiseen liittyvät asiat, eettisyys ja vastuullisuus. Meillä eettinen johtaminen on integroitu opintojen sisälle, muissa yliopistoissa siitä on monesti vain erillinen kurssi, Lämsä painottaa.

– Painotuksemme on herättänyt kiinnostusta. Jatkoopiskelijoita on hakeutunut tänne muistakin yliopistoista, kun tiedetään, että meillä on täällä osaamista. Esimerkiksi **Tuomo Takala** on uranuurtaja vastuullisen yritystoiminnan tutkimuksessa. **Suvi Heikkinen** väitteli hiljattain tasa-arvosta nais- ja miesjohtajien työ-perhesuhteessa.

Työurien eriytyminen alkaa jo varhain

Lämsä toteaa, että nuoret naiset ovat opinnoissaan hyvinkin kunnianhimoisia. Työurien eriytyminen kuitenkin alkaa jo alkuvaiheessa: naiset päätyvät helposti päätösihin ja alemmalle palkka- ja hierarkiatasolle. Tut-

kimukset ovat osoittaneet, että vanhempainvapaa vaikuttaa suuntaan.

– Suomesahan johtajat ovat enimmäkseen insinöörejä ja kauppatieteilijöitä. Meidän koulutuksessamme on vahvasti henkilöstöjohtamisen painotus ja monet opiskelijat hakeutuvat henkilöstötehtäviin tai konsulteiksi, Lämsä kertoo.

Myös strategista johtamista opetetaan kaikilla johtamisen opintojen tasoilla. Lisäksi ympäristöjohtaminen on oma kokonaisuutensa. Avoimen yliopiston henkilöstöjohtamisen kokonaisuus on myös laaja ja suosittu.

Naisjohtajilla länsimaissa arvostettuja ominaisuuksia

– Naiset valikoituvat henkilöstö- ja viestintätehtäviin, esikuntatyyppeihin tehtäviin, ja monilta puuttuu toimitusjohtajilta vaadittava bisnespuolen kokemus. Se on yksi syy, miksi naisia yhä valitaan harvemmin ylimmän johdon paikoille. Kaikki eivät myöskään halua edetä, Lämsä pohtii.

Hän muistuttaa, että perinteinen mielikuva johtajasta on keskiluokkainen valkoihoineen mies, joka tekee rationaalisia ja itsenäisiä päätöksiä. Mielikuva naisesta puolestaan on empaattinen ja sosiaalinen ja siitä aiheutuu ristiriitainen stereotyyppiallinen painotus henkilövalinnoissa. Kuitenkin tutkimusten mukaan naisten vahvuudet ovat nykyisin länsimaissa arvostettuja asioita. Jotkut tutkimukset ovat osoittaneet, että naiset kannustavat työntekijöitä ja suosivat jaettava johtajuutta.

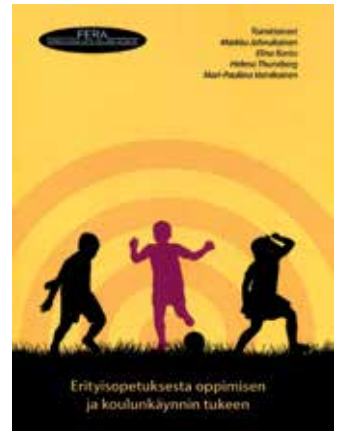
– Jyväskylän yliopiston monitieteisyys on johtajille selkeä etu, esimerkiksi psykologia ja viestintä yhdistettyinä johtamiseen ovat suosittuja ja hyviä yhdistelmiä, Lämsä kertoo. Hän painottaa, että johtamisen tutkiminen on tärkeää, koska johtajalla on valta-asema. Johtaja on työpaikalla esikuva, ja johtajuus näkyy organisaatiokulttuurissa. ■

Tärkeä lisä erityisopetuksen materiaaleihin

Erityisopetuksesta oppimisen ja koulunkäynnin tukeen. Toim. Markku Jahnukainen, Elina Kontu, Helena Thuneberg, Mari-Paoliina Vainikainen. Jyväskylä 2015. 211 sivua. Suomen kasvatus-tieteellinen seura.

Erityisopetuksen oppimateriaali saa hyvän lisän kokoelmasta, jossa Jyväskylän ja Helsingin yliopistojen tutkimushankkeet tiivistävät erityisopetuksen reformeja. Muutokset kulkevat sosiaalipolitiikasta koulutuspolitiikkaan, oppivelvollisuuteen ja moniammatilliseen vastuuseen.

Raija Pirttimaan, Lauri Rädyn, Tiina Kokon ja Elina Konnun VETURI-hankkeen kartoitus kuvaa, miten kehitysvammaisten opetusta on järjestetty. Jyväskylässä on tehty merkittävää työtä erityisopetuksen ja kehitysvammaisten opettajien koulutuk-

sen kehittämiseksi. Erillisen opetus-suunnitelman keskeiset sisällöt ovat jo osa yleistä perusopetussuunnitelmaa.

Tutkimusta tarvitaan koulujen ja koulutuksen tueksi. Teoksessa on tilastomateriaalia, kokemuksia vaativasta erityisestä tuesta, lähikoulusta, intergraatiosta ja yhteisopettamisesta. Tutkijat summaavat, että laajalaiset erityisopettajat ovat suomalaisen koulutusmallin menestyksen edellytys. ■ TV-K

Pesulasta tieteen huipulle – 50 vuotta historiikiksi

Sattumaa, haperotatteja ja keltainen syklotroni – Aikalaistarinoita Jyväskylän yliopiston matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan 50-vuotiseläta taipaleelta, toim. Mari Heikkilä, Jyväskylän yliopiston matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta 2015, 247 s.

Kuka pesi hampaansa partavaahdolla? Kenen tutkijanura alkoi räjähdyksellä? Miksi **Matti Mannisen** äiti huolestui poikansa urasta? Muun muassa näihin kysymyksiin löytyvät vastaukset matemaattis-

luonnontieteellisen tiedekunnan historiikista.

Kirjasta käy ilmi, miten tutkimusaiheet lähtivät kehittymään usein hieman sattumalta. Lukija saa kuulla myös tarinoita tiedekunnan värikkäistä tutkijapersoonista ja kommelluksista matkan varrelta. Pesulan kellarista on ponnistettu maailman huipulle – sekä vertauskuvallisesti että kirjaimellisesti.

Tiedetoimittaja **Mari Heikkilän** kokoaman teoksen kirjoittajat ovat tiedekunnan väkeä, monet heistä ovat nykyisin professoreita tai emeritusprofessoreita. ■

Kirja tulee myyntiin Jyväskylän yliopistokauppa Soppiin marraskuussa (kirjasto.jyu.fi/kauppa).

■ teksti Anni Ilves, kuvat Jyväskylän yliopiston tiedemuseo

KAMPUSOPAS YLIOPISTON ARKKITEHTUURISTA JA HISTORIASTA

Kuvan postikortissa Jyväskylän yliopiston rakennuksia 1960-luvulla.

Yliopiston tiedemuseossa on työstetty henkilökunnan ja opiskelijoiden voimin uutta kampusopasta, joka esittelee Jyväskylän yliopiston arkkitehtuuria, historiaa ja nähtävyyksiä.

Kampusopas tutustuttaa Seminaarinmäen, Mattilanniemen ja Ylistönrinteeseen kampusten rakennettuun historiaan, omaleimaiseen arkkitehtuuriin ja puistoalueiden piirteisiin, opiskelijaelämää unohtamatta.

Nyt julkaistava kampusopas on uusittu ja laajempi versio vuodesta 1995 lähtien julkaistusta opasvihkosesta. Jyväskylän yliopiston vaiheista kiinnostuneelle kirjanen toimii hyvänä oppaana vaikkapa omatoimisella kävelykierroksella. Painetun kampusoppaan kylkiäisenä valmistuvat älylaitteilla toimivat mobiilioppaat, joissa yliopiston

Opettajaseminaarin opiskelijoita Seminaarinmäen asuntolassa 1920-luvun alkupuolelta.

vaiheita ja kampuksia esitellään valokuvien välityksellä. Mobiiliopas on kätevä museopalvelu, joka ei ole riippuvainen museon aukioloajoista. Oppaan voi avata missä ja milloin vain omalla älylaitteella. Pai-

nettu kampusopas sekä mobiilioppaat täydentävät toisiaan ja antavat samalla uusia näkökulmia tiedemuseon näyttelykeskus Soihdun perusnäyttelyyn.

Mobiilioppaista on tarkoitus toteuttaa myöhemmin myös englanninkieliset versiot. Vastaavanlaiseen oppaaseen pääsee jo tutustumaan kaupungin museoiden yhteisen Aallon kylässä -mobiilioppaan avulla. Osoitteesta tarinasoitin.fi/aallonkylassa löytyvä sivusto johdattaa arkkitehti Alvar Aallon jäljille läpi Jyväskylän kaupungin keskustan ja poikkeaa myös Seminaarinmäellä. ■

Uudistettu kampusopasvihkonen esittelee yliopiston vaiheita ja kampusten monimuotoista arkkitehtuuria. Vihkonen on tulossa myyntiin syksyllä 2015 yliopiston Soppi-kauppoihin.

Teksti ja laulujen sanat *Leslie Bricusse* – Sävellys *Frank Wildhorn*
Ohjaus *Anssi Valtonen* – Koreografia *Sonja Pakalén* – Kapellimestari *Lasse Hirvi*

Pääroolissa vuorottelevat
Joni Leponiemi ja
Henri Halkola

JEKYYLL & JAYDE

- musikaali

Ensi-ilta 5.9.2015 suurella näyttämöllä

Liput teatterin lippumyymälästä 36 € / 34 € / 28 €
Liput Lippupisteestä alk. 30,50 € (sis. palvelumaksut)

Naispäärooleissa
Saara Jokiaho ja
Maria Lund

0600 900 900 + lippu.fi + **0600 900 911**
1,98 €/MIN. + PVM 3,56 €/MIN. + PVM

JYVÄSKYLÄN
KAUPUNGIN
TEATTERI

Vapaudenkatu 36, Jyväskylä
Lippumyymälä, p. 014 266 0110
www.jyvaskyla.fi/kaupunginteatteri

Löydymme myös sosiaalisesta mediasta!

Yhteistyöllä kohti uusia innovaatioita

Akatemiaprofessori **Hannu Häkkisen** tutkimusprojekti on yksi näkyvimmistä Nanokeskuksen historiassa. Monitieteinen hanke tähtää metallinanopartikkelien käyttöön biologisessa rakennetutkimuksessa.

Suomen Akatemia nimitti keväällä 2015 Jyväskylän yliopiston laskennallisen nanotieteen professori Hannu Häkkisen akatemiaprofessoriksi. Professori on yhteinen fysiikan ja kemian laitoksilla. Nanotiedekeskuksen (NSC) johtajana toimivan Häkkisen tutkimusryhmä tekee yhteistyötä sekä Nanotiedekeskuksen että ulkomaisien tutkimusryhmien kanssa.

– Tutkimme fysikaalisin menetelmin kemiallisia ilmiöitä. Oman ryhmäni tutkimus on teoreettista ja laskennallista työtä, jossa käytämme tietokonemalleja. Mallien ratkaisemiseen vaaditaan melko suuriakin tietokoneresursseja, Häkkinen kertoo. Hän onkin sekä suomalaisten että eurooppalaisten suurteholaskentaresurssien ahkera käyttäjä.

Hannu Häkkistä kiinnostaa erityisesti, miten biologisten systeemien, vaikkapa proteiinien tai virusten, ja epäorgaanisen, laboratoriossa tehdyn nanopartikkelimateriaalin välinen rajapinta toimii, kuinka siitä voidaan laskennallisesti saada uutta tietoa, ja mihin soveltamiseen se jatkossa johtaa. Nanopartikkelisysteemien laskennallinen tutkimus biologisessa ympäristössä on haastavaa. Kunnianhimoisessa hankkeessa yhdistetään useita teoreettisia ja laskennallisia menetelmiä, joissa nanopartikkelien rakennetta, dynamiikkaa ja stabiilisuutta tutkitaan usean eri aikaskaalan prosesseissa.

– Uskomme, että hyvän yhteistyöverkoston avulla meidän työmmme poikii uusia innovaatioita ja jopa uusia menetelmiä biologisten systeemien tutkimuksessa ja ymmärtämisessä.

Oman teoreettisen ja laskennallisen tutkimuksensa lisäksi Häkkinen johtaa isompaa jyvskyläläistä tutkimuskonsortiota eli yhteishanketta, jossa on mukana ryhmiä kemian, fysiikan ja biologian laitoksilta. Vuonna 2014 konsortio julkaisi ensimmäisenä maailmassa menetelmän, jossa pystytään leimaamaan viruksia kultananopartikkeleilla. Tavoitteena on ymmärtää entistä paremmin virusten rakenteen dynamiikka ja virusten avautumista eli virusinfektioiden alkuvaiheiden mekanismeja.

– Näyttää siltä, että kulta-virus-sitoutumisen kemia toimii. Se todistaa, että konsepti on onnistunut. Olemme ylpeitä tästä jyvskyläläisestä tutkimuksesta. Olen

iloinen, että olen päässyt tällaista tutkimusta koordinoimaan, vaikken itse ole tehnyt kokeellista työtä, Häkkinen kehaisee.

Akatemiaprofessorit ovat Suomessa tiukkaan kilpailtuja. Nimityksen mukanaan tuoma projektirahoitus ja professorin tutkimustyöhön vapauttava palkkaus antavat mahdollisuuden tehdä tutkimusta vapaammin pienemmällä rahahuolilla.

– On tilastollinen fakta, etteivät kaikki pätevät suomalaiset tutkijat Suomessa saa akatemiaprofessorirahoitusta. Olen siis todella tyytyväinen. Nyt pääsemme toteuttamaan sitä, mihin ollaan jo monta vuotta oltu menossa hyvillä resursseilla. Toki professori antaa myös lisäpotkua, jos ja kun haemme lisärahoitusta poikkitieteelliselle kulta-virus-tutkimuksellemme. Tällainen rahoitus avaa ovia moniin suuntiin, Häkkinen iloitsee. ■

– Kuvaan voit laittaa tekstiksi, että ensimmäinen haastatteluyritys epäonnistui, kun hajamielinen professori oli tapaamisen sijaan linturetkellä, tuumasi hyväntuulinen akatemiaprofessori Hannu Häkkinen työhuoneessaan.

Frakit, smokit,
tummat puvut ym.
Ilta- ja morsiuspuvut asusteineen

JYVÄSKYLÄN JUHLA-ASU

Ajanvaraus kotisivumme kautta:
jyvaskylanjuhla-asu.com
tai sähköpostilla
info@jyvaskylanjuhla-asu.com

Kauppakatu 14, puh. 014 211 539

Avoinna: ma, ke, pe 10–17 ti, to 10–18 ja la 9–15

TERVETULOA YLIOPISTOKAUPPAAN, ALUMNI!

Uutuuksina
JY-tuotteita
lapsille!

Tutustu uutuksiimme verkkokaupassa:
ju.fi/soppi · kirjasto.jyu.fi/kauppa

SONAATTI

elinvoimaa ja makuelämyksiä

SONAATTI

www.sonaatti.fi

■ teksti Anitta Kananen

Kustannustehokkaampaan
terveydenhoitoon

Apua arkeen selkäleikkauksen jälkeen

Arja Häkkinen tutkimusryhmineen kehittää mahdollisimman kustannustehokkaita menetelmiä lannerangan jäykistykseen eli kansankielellä selkäleikkauksen jatkohoittoon. Kuntoutustutkimuksessa on Keski-Suomen keskussairaalan lisäksi mukana laaja kirjo eri alojen asiantuntijoita, muun muassa ortopedeja ja fysioterapeutteja sekä kansainvälisiä asiantuntijoita.

Arja Häkkinen hoitaa kliinisen fysioterapian professoria, joka on jaettu puoliksi Jyväskylän yliopiston terveystieteiden laitoksen ja Keski-Suomen keskussairaalan kesken.

– Lannerangan jäykistys, jossa valitut nikamavälit jäykistetään liikkumattomiksi, on tarkkaan harkittu toimenpide selkävaivan hoidossa. Yleensä potilasta on sitä ennen kuntoutettu usean vuoden ajan ja hänelle on mahdollisesti tehty pienempiä korjausleikkauksia, poistettu välilevytyrä tai vapautettu hermojuuri puristuksesta, Arja Häkkinen luettelee.

Nämä edeltävät toimenpiteet ovat jo saattaneet maksaa paljon. Sairauslomien kustannukset ylittävät työssä käyvillä melko nopeasti leikkausten kustannukset, joten onnistunut operaatio on kansantaloudellisesti kannattava.

Lihaskuormituksen osuttava oikein

Leikkauksen jälkeen potilaan tulisi kuntoutua niin, että työ ja arkielämän askareet sujuvat. Ortopedit pystyvät havainnoimaan mm. röntgenkuvista leikkauksen teknisen onnistumisen, sen miten tangot, ruuvit ja nikamaväli-implantit pysyvät paikoillaan, mutta potilaan kokonaistoipumisen arvioimiseksi tarvitaan laajempaa tutkimuksellista näkemystä.

– Kuntoutuvan potilaan keskivartalon lihasten kuormittavuus täytyy osata arvioida sopivalle tasolle. Jos rannaa kuormitetaan liikaa tai väärissä asennoissa, niin uusia ongelmia voi tulla jäykistetyin kohdan ylä- tai alapuolelle, Häkkinen varoittaa.

– Leikkauksen jälkeinen normaali kevyt harjoittelu ja asteittainen paluu päivittäisiin aktiviteetteihin eivät riitä parantamaan vartalolihasvoimaa. Kuntoutuksen tulisi olla tehokasta, mutta valitettavasti jatkuvasti törmätään kysymykseen, kuka maksaa, Arja Häkkinen tuskailee.

Elämänlaadun kokemus keskeinen

– Viime vuosina olemmekin keskittyneet yksittäisten tulosuuttujien, kuten leikkausmenetelmien, vartalontointaa kuvaavien liikkuvuus- ja lihasvoimamittausten sekä toimintakyvyn rinnalla selvittämään saavutettua

terveyshyötyä ja elämänlaatua. Yleispätevillä mittareilla voimme esimerkiksi verrata, kuinka selän jäykistysleikkauksen läpikäyneet toipuvat ja miltä heidän kokemansa elämänlaatu näyttää muihin sairauksiin verrattuna, Häkkinen luettelee.

Suuria potilasjoukkoja pitkään seuraamalla opitaan arvioimaan, ketkä toipuvat leikkauksesta kevyemmällä jatkohoidolla ja ketkä pitää poimia tehokkaampaan jatkokuntoutukseen.

Monitieteisessä tutkimusryhmässä on työtä tehty vuodesta 2008. Seurannassa on yli 1 000 jäykistysleikkautta potilasta. Hoito- ja kuntoutuskäytäntöjen kehittämisen ohjelaa on valmistunut kaksi väitöskirjaa ja kolme on tekeillä.

– Tällaisesta tutkimuksesta hyötyvät kaikki potilaat, terveydenhuoltohenkilöstö ja palvelun maksajat. Lisäksi terveystieteen tutkijat jalkautuvat osaksi järjestelmää, Häkkinen kuvailee. ■

Rustot kestävät hyppelyä

Terveystieteiden laitoksen tutkimuksissa on todettu, että hyppelytyyppinen liikunta parantaa vaihdevuosi-ian ohittaneiden naisten polvilumpioiden ruston laatua. Myös niillä, joilla oli havaittu lievä polven nivelrikko. Yleensä tätä ryhmää on varoiteltu välttämään iskutyypistä liikuntaa, koska sitä pidetään alttiina osteoporoosille ja nivelrikolle.

Luut ja rustot ovat terveystieteen tutkijalle kuin harakka maalatulla kaiteella. Hyppely on edullista luustolle, mutta tehdäänkö sillä toisaalta hallaa rustolle? Jos on huonot rustot, niin luut ovat kestäviä, ja päinvastoin.

Terveystieteen professori **Ari Heinosen** kahdessa laajas-
sa interventiotutkimuksessa on havaittu, että elimistö sietää myös hyppelytyypistä liikuntaa, vaikka henkilöllä olisi jo alkaa nivelrikkoakin. Tulevia tutkimuksiaan Heinonen suunnaa nyt siihen, mitkä harjoitteet vaikuttavat rustoon, joka on juuri luiden päällä.

– Nyt tehdään perustutkimusta siitä, minkä tyyppinen liikunta on edullista ruston rakenteelle, Ari Heinonen linjaa.

Varoittelu hyppelyn haitallisuudesta johtuu siitä, että epidemiologiset tutkimukset ovat osoittaneet iskutyypisen liikunnan lisäävän nivelrikon riskiä. Yhtäjaksoinen pitkäaikainen iskukuormitus huippu-urheilussa tai työssä lisääkin sitä, mutta oikein suunnitellussa liikunnassa vaaraa ei ole.

Tavallinen jumppa ei kuormita liikaa

– Tavallisessa ryhmäliikunnassa ei iskutyypisiä harjoitteita tehdä, jollei kysymyksessä ole luuliikuntaohjelma, Ari Heino-

nen konkretisoi. – Tutkimuksemme harjoitusohjelmassa korostimme hyppyjä ja nopeita liikkeitä, joiden olemme osoittaneet olevan luuston kannalta edullisia.

Toisessa tutkimuksessa selvitimme intensiivisen vedessä tapahtuvan harjoittelun vaikutusta ruston biokemiaan ja rakenteeseen. Vesiharjoittelu paransi etenkin reisiluun ruston laatua naisilla, joilla todettiin tutkimuksen alussa lievä nivelrikko.

Tutkimukset on toteutettu yhteistyössä Keski-Suomen keskussairaalan, Oulun yliopiston radiologian ja Helsingin yliopiston ortopedian ja traumatologian laitosten kanssa. Vaikka fysioterapiassa sairaalayhteys on ensiarvoisen tärkeää, Ari Heinosen mukaan lääketieteellisen tiedekunnan puute Jyväskylässä ei ole ongelma, yhteistyökumppaneita on löytynyt helposti. ■

Sirkka Aunola kokeilee Vivecan laboratoriossa voimalevyanturia, joka mittaa hypyssä tuotettua voimaa.

TYÖPAIKAN JÄÄKAAPIN MAITOTÖLKKI on ainutlaatuinen ilmiö elintarvikemaailmassa. Jostakin syystä tölkki tuntuu tyhjenevän kuin itseksen, vaikka sen ostaja ei lainkaan koskisi maitoon. Onneksi tarjolla on erilaisia keinoja, joilla maitohukkaa voi torjua. Yksi tehokkaimmista maidon katoamista estävistä toimenpiteistä on avata täysi maitotölkki ja lisätä siihen pari tippaa vihreää elintarvikeväriä. Tölkki pysyy lähes varmasti koskemattomana, ja maidon ostajan kahvihetken onnistuminen on taattu muiden oudoksuvia katseita lukuun ottamatta.

ON HARHAANJOHTAVAA ajatella, että yksin hississä oleminen tarkoittaisi jotenkin suurempaa vapautta. Mikäli hissimatkustaja katsoo laitteen kontrollipaneelia, hän tajuaa heti, että hissillä voi edelleenkin ajaa samoihin kohteisiin kuin jos se olisi täynnä ihmisiä.

VOYAGER-LUOTAIN lähetettiin vuonna 1977 matkalle kohti tuntemattomia galakseja mukanaan esimerkiksi Johann Sebastian Bachin musiikkia. Mikäli luotaimen mahdollisesti vastaanottanut älymuoto tarkkailee parhaillaan planeettaamme, se vastaanottaa miljoonia kehnoalaatuisia valokuvia omasta takapuolesta sekä Twitter-viestejä, joissa on 140 merkin maksimimäärästä huolimatta lukuisia kielioppivirheitä. On todennäköistä, että sikäläistä Vo-

yager-luotainta vastaava laite on kaikessa hiljaisuudessa päätetty jättää lähettämättä matkaan.

MILLAISIA HENKILÖITÄ pidettiin vanhanaikaisina kivikaudella?

JUNAMATKAN ODOTTAMATTOMIIN KÄÄNTEISIIN kuuluu se, että jokin junavuoro on kaluston hajoamisen takia korvattu linja-autolla. Tarkalleen ottaen tämä ei pidä paikkaansa, sillä linja-auto ei aja koskaan samoja kiskoja pitkin kuin juna. Olisi myös mielenkiintoista tietää, kuinka bussia sovelletaan tilanteessa, missä osa alkuperäisestä matkareitistä oli tarkoitus kulkea laivalla. Voi-ko tässä olla selitys vanhojen bussien selittämättömään katoamiseen liikenteestä? Voi.

JOS TEILLÄ EI JOSKUS ole muuta tekemistä, miettikää kuinka moni karhu on kertonut kavereilleen nähneensä teidät sienimetsässä.

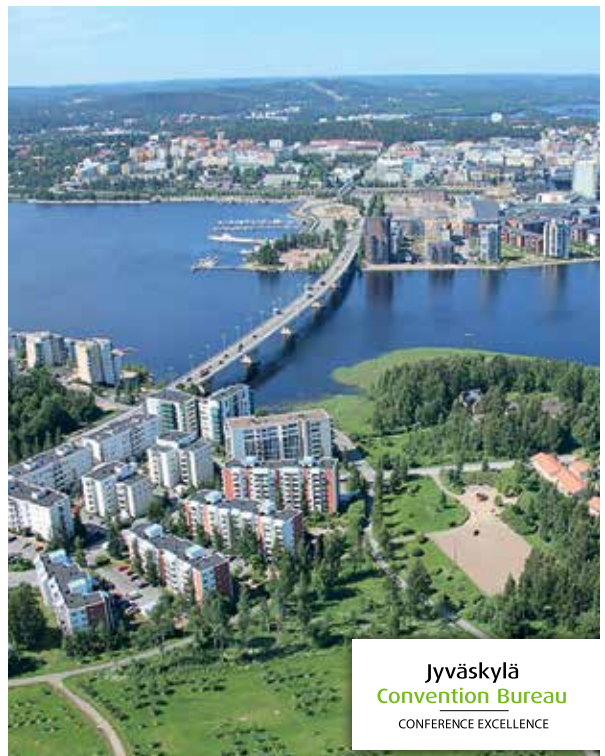
@xtoiseen

Järjestä onnistunut kongressi Jyväskylässä!

Jyväskylä Convention Bureau auttaa kansainvälisen tai valtakunnallisen tapahtuman, kokouksen, seminaarin tai kongressin hankkimisessa Jyväskylään. Tarjoamme **maksutonta ja puolueetonta asiantuntija-apua** suunnitteluvaiheessa, mm. hakumenettelyssä ja hakuvaiheen markkinoinnissa.

Ota yhteyttä

Jyväskylä Convention Bureau / Jaana Ruponen
info@jcb.fi www.jcb.fi
+358 (0)50 344 6496
Agora C 512.2

Jyväskylä
Convention Bureau
CONFERENCE EXCELLENCE

Esittelemme Jyväskylän yliopistoon liittyviä henkilöitä.

Nordean pääekonomisti ja tutkimusjohtaja Aki Kangasharju

Työelämässä tarvitaan ahkeruutta ja paksua nahkaa

Miten kuvailisit nykyisiä tehtäviäsi Nordean pääekonomistina?

Pääekonomisti seuraa Nordean asiakkaille tärkeää talouden, talouspolitiikan ja rahoitusmarkkinoiden kehitystä ja tulkitsee sitä sekä asiakkaille että koko Suomen kansalle. Nordea on niin suuri toimija Suomessa, että sen pääekonomistilla on velvollisuus osallistua myös yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Olet myös Nordean tutkimusjohtaja. Millaista tutkimusta teette?

Tutkimusosaston perustuotanto on erittäin tiivistä ja myös kantaaottavaa, sillä asiakkaillamme ei ole aikaa lukea pitkiä juttuja. Julkaisemme silloin tällöin tavallista tuotantoamme laajempia selvityksiä esimerkiksi euroalueen mahdollisesta hajoamisesta, rahoitusmarkkinoiden sääntelyn vaikutuksista, vero- ja suhdannepolitiikasta ja kilpailukyvyistä. Julkaisimme juuri katsauksen Suomen pidemmän aikavälin talousnäkymistä.

Opiskelit Jyväskylän yliopistossa taloustiedettä aina kauppatieteiden tohtoriksi asti. Millaisena muistat opiskeluaikasi Jyväskylässä?

Muistan heti alusta asti huomanneeni, että taloustiede on mun juttu. Opinnot sujuivat vaikeuksista, ja etenkin jatko-opiskeluaikaa muistelen lämmöllä, sillä Hannu Tervo, Jaakko Pehkonen ja Hannu Niittykangas pitivät minusta niin hyvää huolta, että ehdin väittelemään alle 30-vuotiaana.

Olet ollut opiskelijavaihdossa Kentin yliopistossa. Miten koet hyötyneesi vaihdosta?

Sain siitä hurjasti apua sekä kielellisesti että taloustieteellisesti. Kielitaitoni ei ollut yliopistoon tullessa kummoinen, reissu auttoi todella paljon. Opintovalinnat olivat myös onnistuneita, sillä puolet opinnoistani käsitteli Suomelle 1990-luvun alkupuolella erittäin ajankohtaisia EU- ja EMU-asioita. Yksi opettajistani oli muuten Kreikan nykyinen valtiovainministeri Eukleidis Tsakalotos.

Miten vietät vapaa-aikaasi?

Urheilemalla ja tyttärieni ja koiramme kanssa leikkimällä. Minulle tehtiin keväällä samanlainen jalkaleikkaus kuin Lasse Virénille ennen Münchenin olympialaisia. Vaikka leikkauksen jälkeinen tuloskuntoni ei ehkä yllä ihan Lassen tasolle, pääsen jälleen juoksulenkeille pitkän tauon jälkeen. Myös tennis ja kunto sali ovat palanneet repertuaariin.

Millaisena talouden tulevaisuus näyttäytyy mielestäsi? Milloin näemme valoa tunnelin päässä?

Tästä vuodesta tulee neljäs negatiivisen kasvun vuosi. Toivottavasti ensi vuonna päästään vihdoon plussalle.

Olet esittänyt palkanalennusta ja verohuojennusta talouden elvyttämiseksi. Seisotko edelleen mielipiteen takana?

Ehdottomasti. Hallitushan on soraamassa sen tyyliä ratkaisuja.

Millaisia ominaisuuksia pitää olla, jotta pärjää pankkialan johtotehtävissä?

Samaa, mitä työelämässä yleensä. Ahkeruutta ja paksua nahkaa.

Edellinen haastateltavamme, Helsingin Sanomien päätoimittaja Päivi Anttikoski kysyy sinulta: mitä omaa osaamistasi voisit antaa yliopiston käyttöön?

Tulen mielelläni luennoimaan, jos vain kelpaa!

Mitä haluaisit kysyä seuraavalta haastateltavaltamme?

En kysy sitä, mitä lisää haluat julkiselta vallalta vaan sitä, mitä sinä voisit konkreettisesti tehdä Suomen talouden ja julkisen talouden tervehdyttämiseksi.

Teksti Ulriikka Myöhänen

ANDERS HVID © HVIDPHOTOGRAPHY

Asemaravintola

VANHAN ASEMARAKENNUKSEN PERINTÖÄ KUNNIOITTAEN olemme avanneet huhtikuussa 2014 Vanhan Asemaravintolan. Tämän upean rakennuksen ravintolahistoria ulottuu aina vuoteen 1916 asti, jolloin paikalle on avattu ensimmäinen ravintola. Toiminta lopetettiin vuonna 1986 ja nyt olemme herättäneet vanhan rakennuksen uuteen loistoonsa.

Tulitpa sitten lounastamaan, herkuttelemaan saaristolaispöydän antimilla tai raikkailta à la carte -annoksillamme, erinomainen palvelumme on valttimme aina. Toivomme, että viihdyt kanssamme nauttien hyvästä ruoasta ja juomasta sekä eurooppalaisesta tunnelmastamme.

Asemaravintola
Hannikaisenkatu 18
vanhaasemaravintola.fi

TARJOUSKUPONKI

**KAKSI SAARISTOLAISPÖYTÄÄ YHDEN HINNALLA
TÄLLÄ KUPONGILLA MA-TO KLO 15-22.**

Kuponki on voimassa 15.11.2015 saakka.